

SUOMEN VALTUUSKUNNAN LOPPURAPORTTI

BALIN ILMASTOISTUNNOT 3. – 14.12.2007:

- § **YK:N ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKONFERENSSIN
13. ISTUNTO (COP 13)**

- § **KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN 3. ISTUNTO
(COP/MOP 3)**

- § **SOPIMUKSEN JA PÖYTÄKIRJAN ALAELINTEN 27. ISTUNNOT
(SBSTA 27 JA SBI 27)**

- § **KIOTON PÖYTÄKIRJAAN KUULUVIEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN
TULEVIA VELVOITTEITA TARKASTELEVAN AD HOC –
TYÖRYHMÄN 4. ISTUNTO (AWG 4)**

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
I YHTEENVETO: ISTUNTOJEN YLEINEN KULKU JA TULOKSET	5
1.1 Istuntojen yleinen kulku	5
1.2 Yhteenveto käsitellyistä asioista ja tehdyistä päätöksistä	5
1.3 Arviointi tuloksista	7
1.4 Arviointi maaryhmien työstä	7
1.5 EU:n ja Suomen toiminta	8
1.6 Jatkotyö	8
II ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKONFERENSSIN 13. ISTUNTO (COP 13)	10
2.1 Istunnon avaus ja järjestäytyminen (asiakohdat 1-2)	10
2.2 Korkean tason osuuden avaus	11
2.3 Korkean tason osuuden viralliset puheet	11
2.4 COP 13:n päätökset	12
2.5. Ilmastososopimuksen vuoropuhelu pitkän aikavälin yhteistyöstä ilmastomuutokseen vastaamiseksi	13
III KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN 3. ISTUNTO (COP/MOP 3)	15
3.1 Istunnon avaus ja järjestäytyminen (asiakohdat 1-2)	15
3.2 COP/MOP 3:n päätökset	15
3.3 Puhtaan kehityksen mekanismia (CDM) koskevat asiat (asiakohta 5)	15
3.4 Yhteistoteutukseen (JI) liittyvät asiat (asiakohta 6)	17
3.5 Kioton pöytäkirjan valvontakomitean 2. raportti (asiakohta 7)	17
3.6 Kioton pöytäkirjan arviointi 9 artiklan mukaisesti (asiakohta 11)	18
3.7 Muut asiat:	
3.7.1 Venäjän ehdotus vapaaehtoisista velvoitteista (asiakohta 20a)	20
3.7.2 Kioton pöytäkirjan B-liitettä koskeva Valko-Venäjän päästövähennysvelvoitteet (asiakohta 20b)	21
IV TIETEELLISTEKNISEN AVUSTAVAN TOIMIELIMEN 27. ISTUNTO (SBSTA 27)	22
4.1 Istunnon avaus ja järjestäytyminen (asiakohdat 1-2)	22
4.2 Viisivuotistyyöohjelma ilmastomuutoksen aiheuttamista vaikutuksista ja haavoittuvuudesta sekä siihen sopeutumisesta (ns. sopeutumisen 5-vuotishjelma) (asiakohta 3)	22
4.3 Teknologian kehittäminen ja siirto (asiakohta 4)	22
4.4 Metsäkadon aiheuttamien päästöjen vähentäminen kehitysmaissa (deforestation) (asiakohta 5)	25
4.5 Tutkimus ja systemaattinen havainnointi (asiakohta 6)	25
4.6 Hallitustenvälisen ilmastopaneelin (IPCC) neljäs arviointiraportti (asiakohta 7)	26

4.7	Ilmastopimuksen menetelmäkysymykset (asiakohta 8)	27
4.7.1	Ilmastopimuksen I-liitteen maiden inventaarioiden tarkastukset (asiakohta 8a)	27
4.7.2	Työkalu kasvihuonekaasuinventaariotietojen kokoamiseen (asiakohta 8b)	27
4.7.3	Kansainvälisen laiva- ja lentoliikenteen päästöt	28
4.8	Kioton pöytäkirjan menetelmäkysymykset (asiakohta 9)	28
4.8.1	HFC-23 tuhoaminen uusissa HCFC-22-laitoksissa: myönnettävien sertifioidujen päästövähennysten seuraamukset (asiakohta 9a)	28
4.8.2	Pienen mittakaavan metsityshankkeiden rajan muuttaminen (asiakohta 9b)	29
4.8.3	Hiilidioksidin talteenotto ja varastointi (CCS) geologisiin muodostumiin osana puhtaan kehityksen mekanismia (CDM) (asiakohta 9c)	29
4.8.4	Kioton pöytäkirjan artiklan 3.3. ja 3.4 raportointitaulukot (asiakohta 9d)	30
4.9	Ilmastonmuutoksen hillitseminen: tieteelliset, tekniset ja sosioekonomiset näkökohdat (SBSTA asiakohta 10)	31
4.10	Kioton pöytäkirjan artiklaan 2.3 liittyvät asiat (asiakohta 11)	31
V	TOIMEENPANOJA SEURAAVAN ALAELIMEN 27. ISTUNTO (SBI 27)	32
5.1	Istunnon avaus ja järjestäytyminen (asiakohdat 1-2)	32
5.2	Ilmastopimuksen I-liitteen osapuolten (teollisuusmaat) kansalliset tiedonannot ja kasvihuonekaasuinventaariot (asiakohta 3)	32
5.2.1	Yhteenveto neljännen maaraportin tiedoista (asiakohta 3a)	32
5.2.2	Raportti ilmastopimuksen I-liitteen maiden kasvihuonekaasuinventaariotiedoista ajalta 1990 - 2005 (asiakohta 3b)	32
5.2.3	Neljännen kansallisen tiedonannon tarkastukset ja niiden tulokset (asiakohta 3c)	33
5.3	Ilmastopimuksen I liitteen ulkopuolisten osapuolten (kehitysmaiden) kansalliset tiedonannot (asiakohta 4a CGE-ryhmän raportti, asiakohta 4b tiedonantojen sisällön käsittely ja asiakohta 4c Taloudellinen ja tekninen tuki)	33
5.4	Ilmastopimuksen rahoitusmekanismi (asiakohta 5)	35
5.4.1	Rahoitusmekanismin neljäs arviointi (asiakohta 5a)	35
5.4.2	Maailman ympäristörahasen (GEF:n) raportti osapuolli- kokoukselle ja GEF:n lisäohjeistus (asiakohta 5b)	35
5.5	Ilmastopimuksen 6. artikla (tiedotus ja valistus) (asiakohta 6)	36
5.6	Kehitysmaiden sopeutumistoimia ja haavoittuvuutta koskevien ilmastopimuksen artiklojen 4.8 ja 4.9 toimeenpano (asiakohta 7)	37
5.6.1	1/CP.10-päätöksen toimeenpano (Buenos Aires Programme of Work on adaptation and response measures); ilmastonmuutoksen haitalliset vaikutukset ja vastatoimet (asiakohta 7a)	37
5.6.2	Vähiten kehittyneitä maita koskevat asiat (asiakohta 7b)	38
5.7	Ilmastopimukseen ja Kioton pöytäkirjaan liittyvien toiminta- valmiuksien tukeminen (asiakohdat 8 ja 11)	38
5.8	Ilmastopimuksen I-liitteen maiden, jotka ovat myös Kioton pöytäkirjan osapuolia, raportointi ja raportointien tarkastukset (asiakohta 9)	39
5.8.1	Neljännen kansallisen tiedonannon sisältämien Kioton pöytäkirjan artiklan 7.2 mukaisten tietojen raportointi (asiakohta 9a)	39

5.8.2	Neljännän kansallisen tiedonannon sisältämien Kioton pöytäkirjan artiklan 7.2 mukaisten tietojen sekä ns. initial report-raporttien tarkastukset (asiakohta 9b)	40
5.9	Kioton pöytäkirjan rahoituskysymykset: Kioton pöytäkirjan sopeutumisrahasto (KPAF) (Asiakohta 10)	40
5.10	Kioton pöytäkirjan artiklaa 3.14 koskevat asiat (asiakohta 12)	41
5.11	Kioton pöytäkirjan kansainvälisen päästöyksiköiden kirjausjärjestelmän (ITL) hallinnoijan raportti (asiakohta 13)	41
5.12	Muutosesitys Kioton pöytäkirjan muuttamisesta valvontajärjestelmän osalta (asiakohta 14)	42
5.13	Hallinto- rahoitus- ja institutionaaliset kysymykset (asiakohta 15)	42
5.13.1	Tulo- ja menoarvio kaksivuotiskaudelle 2006-2007 (asiakohta 15b)	42
5.13.2	Sihteeristön toiminnan tarkastelun jatkaminen (asiakohta 15b)	43
5.13.3	Kioton pöytäkirjan elimissä toimivien yksityisten henkilöiden erioikeudet ja vapaudet (asiakohta 15c)	43
VI	KIOTON PÖYTÄKIRJAAN KUULUVIEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN TULEVIA VELVOITTEITA TARKASTELEVAN AD HOC –TYÖRYHMÄN 4. ISTUNTO (AWG 4)	45

LIITEET

I	Suomen valtuuskunnan kokoonpano	48
II	Ympäristöministeri Kimmo Tiilikaisen puhe Balin istuntojen korkean tason osuudessa	50
III	Kokouksen yhteydessä esiin nousseet muut asiat	52

I YHTEENVETO: ISTUNTOJEN YLEINEN KULKU JA TULOKSET

1.1 Istuntojen yleinen kulku

Balilla järjestettiin kaikkiaan viisi istuntoa:

- i. Ilmastopimuksen osapuolikonferenssin 13. istunto COP 13
- ii. Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksen 3. istunto COP/MOP 3
- iii. Tieteellisteknisen alaelimen 27. istunto SBSTA 27
- iv. Toimeenpanoa seuraavan alaelimen 27. istunto SBI 27
- v. Kehittyneiden maiden velvoitteita vuoden 2012 jälkeen tarkastelevan työryhmän 4. istunto AWG 4

Istuntoihin osallistui yli 13 000 henkilöä, joista neuvottelijoita noin 2 300, tarkkailijoita 2 800 ja median edustajia noin 2500. Puheenjohtajana toimi Indonesian ympäristöministeri Rachmat Witoelar, ja neuvottelujen yleisilmapiiri oli hyvä.

Balin istuntojen kohdistui ennennäkemätön mediapaine ja maailman huomio. Kokouksen aikataulun takaraja ei pitänyt, ja se venyi yli vuorokauden yli määräaikansa ennen kuin päästiin sopuun Balin toimintasuunnitelmasta.

Indonesia selvisi kunnialla vaativasta kokousisännyydestä.

1.2 Yhteenveto käsitellyistä asioista ja tehdyistä päätöksistä

Sirkka Haunia

Balin istuntojen päätökset löytyvät YK:n ilmastopimuksen sihteeristön verkkosivuilta: http://unfccc.int/meetings/cop_13/items/4049.php

Istuntojen asialistat voidaan ryhmitellä kahteen pääryhmään: pidemmän aikavälin kysymykset eli ilmastopimusjärjestelmän kehittäminen vuoden 2012 jälkeen ja nykyisten velvoitteiden toimeenpanoon liittyvät ja hallinnolliset kysymykset. Poliittinen mielenkiinto kohdistui erityisesti ensimmäiseen ryhmään.

Seuraavassa esitetään istuntojen keskeiset asiakohdat ja niitä koskevat päätökset näin ryhmiteltynä

Ilmastopimusjärjestelmän kehittämistä vuoden 2012 jälkeen koskevat asiakohdat

- *Balin toimintasuunnitelma - Pitkän aikavälin yhteistyö ilmastonmuutokseen vastamiseksi (sopimusvuoropuhelun jatko)*
COP-13 esiteltiin vuoropuhelun raportti, jossa esitettiin erilaisia vaihtoehtoja prosessin jatkosta. Pitkän ja dramaattisinkin käsittelyn jälkeen osapuolet hyväksyivät Balin toimintasuunnitelmaa koskevan päätöksen, jolla perustetaan uusi ad hoc työryhmä (Ad hoc Working Group on Long-term Cooperative Action). Neuvotteluihin osallistuvat kaikki maat ja niissä käsitellään sekä kehitysmaiden että USA:n panosta päästövähennystoimiin. Käsittelyssä otetaan huomioon Kioton pöytäkirjan alaisen AWG-työryhmän työn tulokset ja varmistetaan vastaavankaltaiset toimet kaikilta teollisuusmaaosapuolilta. Päätöksessä sovitaan neuvottelujen aikataulusta ja asialistasta, joista muodostuneen aikanaan myös tulevan sopimuksen elementit.

- *Kehittyneiden maiden velvoitteita vuoden 2012 jälkeen tarkasteleva työryhmä (AWG)*

Montrealissa 2005 tehdyllä päätöksellä perustettu AWG käsittelee Kioton pöytäkirjan ratifioineiden teollisuusmaiden päästövähennysvelvoitteita vuoden 2012 jälkeen. Wienissä elokuussa 2007 järjestetyssä AWG:n neljännen istunnon ensimmäisen osan keskeinen asia oli ns. päästövähennyshaarukan määrittely. Neljännen istunnon jälkimmäisessä osassa keskityttiin AWG:n työohjelman viimeistelemiseen. EU nosti esille myös tarpeen koordinoita AWG:n työ muiden prosessien, kuten Kioton pöytäkirjan arvioinnin kanssa ja hyödyntää tämän tuottamaa tietoa. AWG:lle hyväksyttiin varsin kunnianhimoinen työohjelma. Tärkeimmät poliittinen tulokset neuvotteluista olivat Wienissä hyväksytyt globaaleja ja I liitteen maiden päästövähennyshaarukkaa koskevan tekstin vahvistaminen AWG:n jatkotyön pohjaksi sekä se, että AWG:n työohjelman päättymisajankohdaksi sovittiin myös 2009.

- *Kioton pöytäkirjan arviointi artiklan 9 mukaisesti*

Nairobun COP/MOP2:ssa tehdyn päätöksen mukaisesti Kioton pöytäkirjan 9 artiklan mukainen pöytäkirjan toinen arvio suoritetaan COP/MOP4:ssa vuonna 2008. COP 13 sovittiin Kioton pöytäkirjan arvioinnin valmistelusta. COP/MOP3:n päätös mahdollistaa arvioinnin valmistelun yhdessä muiden tulevaan ilmastopöytäkirjaan liittyvien neuvotteluprosessien kanssa ja myös tulevan sopimusjärjestelmän kannalta oleellisten asioiden käsittelyn. Teollisuusmaiden ja kehitysmaiden väliset näkemyserot arvioinnin tavoitteesta ja luonteesta voivat kuitenkin vaikuttaa mahdollisuuksiin hyödyntää arvioinnin tuloksia tulevan ilmastopöytäkirjan valmistamisessa.

- *Venäjän ehdotus vapaaehtoisista velvoitteista*

Venäjän Montrealissa 2005 tekemän ehdotuksen tavoitteena oli lisätä nykyisen järjestelmän joustavuutta maiden osallistumisen osalta. COP/MOP3:ssa tehty päätös merkitsee sitä, että asian jatkokäsittely tapahtuu osana Kioton pöytäkirjan arviointia ja Balin toimintasuunnitelmaa.

- *Päätöksiä välittömistä toimista, jotka liittyvät vuoden 2012 jälkeisen ilmastopöytäkirjan kehittämiseen*

Balilla tehtiin päätöksiä myös useista välittömistä toimista. Istunnoissa tehdyillä päätöksillä käynnistettiin kehitysmaiden sopeutumista ilmastonmuutokseen tukeva rahasto ja vahvistetaan toimia puhtaan teknologian saamiseksi kehitysmaiden käyttöön. Teknologian siirron rahoituksen osalta päädyttiin strategiseen ohjelmaan GEF:in puitteissa. Monien kehitysmaiden kannalta oli myös tärkeä, että päätettiin aloittaa kokeiluhankkeita metsäkadon vähentämisestä ja edistää metsien suojelua.

Nykyisten velvoitteiden toimeenpanoon liittyvät ja hallinnolliset kysymykset

- *Puhtaan kehityksen mekanismia (CDM) koskevat asiat*

Asiakohdassa hyväksyttiin päätös koskien hallintoneuvoston toimintaa, jossa kannustaa hallintoneuvostoa korostamaan toimeenpanevaa ja ohjaavaa rooliaan, yksinkertaistamaan hallinnollisia menettelyjä ja varmistamaan oikeudenmukainen ja tasapuolinen hankkeiden hyväksymismenettely. Päätöksellä pyritään myös tukemaan CDM-hankkeiden tasapuolisempaa alueellista jakautumista.

- *Kioton pöytäkirjan valvontakomitean raportti*

Valvontakomitean raportissa kiinnitettiin huomiota siihen, että joiden 1 liitteen maiden 4. kansalliset raportit eivät olleet valmistuneet ajoissa. Toinen huolenaihe raportissa oli komitean budjetti, johon esitettiin lisäystä.

1.3 Arviointi tuloksista

Sirkka Haunia

Suomen ja EU:n tavoitteet täyttyivät kaikilta keskeisiltä osilta. EU:n keskeinen tavoite oli käynnistää neuvottelut laaja-alaisesta ja kattavasta ilmastopimuksesta, jonka EU on nähnyt ainoaksi keinoksi hillitä ilmastonmuutosta. Balin merkittävä tulos onkin kaikkien maiden yhteinen sitoutuminen neuvottelujen aikatauluun ja tulevan sopimusjärjestelyn keskeisiin asiakohtiin. On ratkaisevan tärkeää, että sekä Yhdysvallat ja nousuvat taloudet, kuten Kiina ja Intia, osallistuvat neuvotteluihin, joissa määritellään kaikkien maiden tuleva panos ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Balin toimintasuunnitelmaa koskevalla päätöksellä perustetaan uusi ad hoc -työryhmä (Ad hoc Working Group on Long-term Cooperative Action), jonka työn asiasisällöstä ja aikataulusta sovittiin. Työryhmä käsittelee yhteistä näkemystä pitkän tähtäimen tavoitteeksi globaalien päästöjen vähentämisessä. Lisäksi työryhmän työssä on neljä asiakonaisuutta: päästöjen hillitseminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen, teknologian kehittäminen ja siirto sekä rahoitus ja investoinnit.

Myös Kioton pöytäkirjan puitteissa käydyissä AWG- ja Kioton pöytäkirjan arviointia koskeneissa neuvotteluissa saavutettiin EU:n tavoitteiden mukaiset tulokset.

Balilla tehdyistä välittömiä toimia koskevista päätöksistä tärkeimpiä oli päätös käynnistää kehitysmaiden sopeutumista ilmastonmuutokseen tukeva rahaston toiminta. Tärkeitä olivat myös päätökset, joilla vahvistetaan toimia puhtaan teknologian saamiseksi kehitysmaiden käyttöön. Teknologian siirron rahoituksen osalta päädyttiin strategiseen ohjelmaan GEF:in puitteissa. Monien kehitysmaiden kannalta oli myös tärkeä, että päätettiin aloittaa kokeiluhankkeita metsäkadon vähentämisestä ja saada näin arvokasta tietoa asiaa koskeviin neuvotteluihin jatkossa.

1.4 Arviointi maaryhmien työstä

Balin kokous osoitti jälleen selkeästi kehitysmaaryhmän (G77) erilaiset lähtökohdat ilmastoneuvotteluissa. Toisaalta ryhmään kuuluvat nopeasti kehittyvät maat, kuten Kiina, Intia ja Brasilia, joiden päästöt ovat jyrkässä nousussa, ja toisaalta köyhimmät ja haavoittuvimmat kehitysmaat. Näillä ei ole juuri osuutta ilmastonmuutokseen, mutta ne kärsivät eniten ilmastonmuutoksen haitallisista vaikutuksista. Pienet saarivaltiot, jotka kuuluvat haavoittuvimpiin maihin, ovat ilmastoneuvotteluissa perinteisesti erittäin tärkeässä ja näkyvässä roolissa.

Myös nopeasti kehittyvät maat, erityisesti Intia ja Kiina, ovat kuitenkin korostaneet neuvotteluissa toistuvasti sitä, että teollisuusmailla on päävastuu ilmastonmuutoksesta. Kehitysmaiden päätavoitteena on köyhyyden poistaminen ja talouskasvun aikaansaaminen. Etenkin Intia korostaa myös per capita -päästöjä – vaikka maan päästöt ovatkin nousseet rajusti, ovat ne silti henkeä kohden vain murto-osa teollistuneiden maiden per capita -päästöistä. Brasilia korostaa teollisuusmaiden 'historiallista vastuuta' ilmastonmuutoksesta. Kehitysmaat korostavat myös sitä, että niiden tulee saada tukea sekä il-

mastonmuutoksen hillintään että siihen sopeutumiseen. Kehitysmaiden odotuksena on, että tulevaan sopimukseen sisältyy uusia konkreettisia sitoumuksia teknologiansiirrosta ja rahoituksesta.

Sateenvarjoryhmää (EU:n ulkopuoliset teollisuusmaat) on jo vuosia leimannut hajanaisuus maiden erilaisen tilanteen vuoksi. Ryhmän toimintaan tulee vaikuttamaan jatkossa se, että USA on nyt ainoa ryhmän maista, joka ei ole ratifioinut Kioton pöytäkirjaa. Australia sai kokousyleisön jakamattoman suosion ilmoittamalla Balin kokouksessa ratifioineensa Kioton pöytäkirjan.

EU on perinteisesti ollut kansainvälisen ilmastopolitiikan edelläkävijä, ja jatkaa tässä roolissa myös tulevissa neuvotteluissa. EU:n maaliskuussa 2007 tekemät linjaukset ovat luoneet painetta muille maille, jotka tekivätkin vuoden 2007 aikana omia aloitteitaan.

1.5 EU:n ja Suomen toiminta

Sirkka Haunia

Portugali toimi EU:n puheenjohtajanaan varsin hyvin. Pääkoordinaatio järjestettiin joka aamu ja muutaman kerran myös lounastauolla ja illalla. Kaikille asiakohdille oli nimetty pääneuvottelijat ja asiavastaavat, joissakin tapauksissa myös valmisteluryhmä. EU oli hyvin valmistautunut, kannat ja puheenvuorot olivat lähes poikkeuksetta hyvin valmisteltuja. Tapaamisia maaryhmien kanssa järjestettiin varsin paljon, pääosin troikkakokoonpanolla.

Suomi noudatti totuttuja järjestelyjä. Valtuuskunnan kanssa järjestettiin päivittäin tapaaminen, jossa käytiin läpi edellisen päivän tapahtumat ja tulevan päivän asiat ennen EU:n aamukoordinaatiota. Valtuuskunnan jäsenet osallistuivat aktiivisesti istuntojen neuvotteluihin ja EU:n työhön. Jukka Uosukainen toimi sopeutumisrahastoa koskevan konsultaation rinnakkaispuheenjohtajana ja rinnakkaispuheenjohtajana SBI:n teknologiaa koskevassa kontaktiryhmässä. Outi Berghäll oli COP:n bureau:n jäsen edustaen kokouksissa läntisiä teollisuusmaita. Hän toimi aika ajoin muun muassa korkean tason osuuden puheenjohtajana. Berghäll oli myös Kioton pöytäkirjan AWG:n varapuheenjohtaja, ja toimi tässä ominaisuudessa AWG:n päätöskokouksen puheenjohtajana. Hanna-Leena Lampi ja Matti Nummelin toimivat EU:n asiavastaavina 1 liitteen ulkopuolisten maiden kansallisia tiedonantoja käsittelevässä ryhmässä. Hanne Siikavirta oli EU:n asiavastaava Kioton pöytäkirjan arvioinnissa.

1.6 Jatkotyö

Sirkka Haunia

Balin istuntojen tuloksena käynnistyy intensiivinen kahden vuoden neuvotteluprosessi, joka käytännössä merkitsee useita ylimääräisiä istuntoja. Vuonna 2008 kahden vuotuisen kokouksen (alaelinten kokous Bonnissa kesäkuussa ja varsinainen osapuolikokous joulukuussa) rytmistä siirrytään neljään kokoukseen, Ylimääräiset istunnot ovat virkamiestason kokouksia. Vuonna 2009 kokousten määrä saattaa tarpeen vaatiessa nousta yhteensä kuuteen. Näihin valmistautuminen on vaativa tehtävä sekä kansallisesti että EU:n tasolla. Myös neuvotteluprosessin rahoittaminen, ja etenkin kehitysmaiden osallistumisen tukeminen, on tärkeää. Suomi on myöntänyt prosessin tukemiseen yhteensä EUR 700.000-. Myös useat muut EU-maat (ainakin Tanska, Saksa, UK) ovat ilmaisseet tukevansa prosessia merkittävillä summilla.

Kansainvälisten ilmastoneuvottelujen seuraavat istunnot pidetään seuraavasti:

- § 31.3.-4.4.2008 ylimääräinen istunto
 - Kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkastelevan työryhmän 5. istunnon alkuosa AWG 5
 - Ilmastopimuksen alaisen pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevän työryhmän (AHLCA) 1. istunto
- § Saksa, Bonn 2.-13.06.2008:
 - Ilmastopimuksen ja Kioton pöytäkirjan alaelinten 28. istunnot (SB 28)
 - Kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkastelevan työryhmän 5. istunnon loppuosa AWG 5
 - Ilmastopimuksen alaisen pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevän työryhmän (AHLCA) istunto
- § Elo-/syyskuu, ylimääräinen istunto (ajankohta ja paikka eivät vielä tiedossa)
 - Kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkastelevan työryhmän 6. istunnon AWG 6:n alkuosa
 - Ilmastopimuksen alaisen pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevän työryhmän (AHLCA) istunto
- § Puola, Poznan 1.-12.12.2008:
 - Ilmastopimuksen osapuolikonferenssin 14. istunto (COP 14)
 - Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksen 4. istunto (COP/MOP 4)
 - Ilmastopimuksen ja Kioton pöytäkirjan alaelinten 29. istunnot (SB 29)
 - Kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkastelevan työryhmän 6. istunnon AWG 6:n loppuosa
 - Ilmastopimuksen alaisen pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevän työryhmän (AHLCA) istunto

Balilla sovittiin myös useiden työpajojen järjestämisestä.

Lisäksi pyydettiin osapuolia ja muita tahoja toimittamaan näkemyksensä lukuisista asioista. Yhteensä näitä lähetteitä tulisi toimittaa vuoden 2008 aikana 22 kpl. Lista löytyy internetosoitteesta:

http://unfccc.int/files/parties_and_observers/notifications/application/pdf/080123_mess_parties.pdf

II ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKONFERENSSIN 13. ISTUNTO (COP 13)

2.1 Istunnon avaus ja järjestäytyminen (COP asiakohdat 1-2)

Sirkka Haunia

Ilmastopimuksen osapuolikokous avattiin maanantaina. Väistynyt puheenjohtaja Kenian presidentti Kivutha Kibwana piti avajaispuheen, jossa hän kertasi edellisen osapuolikokouksen saavutuksia kiittäen samalla vielä kerran Kenian puolesta. Tämän jälkeen puhuivat COP 13 puheenjohtaja, Indonesian ympäristöministeri Rachmat Witoelar ja ilmastopimuksen pääsihteeri Yvo de Boer.

COP-13 puheenjohtaja Witoelar sanoi avauspuheessaan, että ilmastonmuutos on kiistan tosiasia, tieteellinen todistusaineisto on kattava. Maailman köyhimmät kärsivät eniten ilmastonmuutoksesta. Nyt tulee antaa voimakas viesti toimien kiireellisyydestä ja sopia yhteisestä prosessista. On tarpeen sopia yhteisestä agendasta. Siinä tulee olemaan paljon tehtävää: Nairobien työohjelmassa, sopeutumisrahastossa, teknologian siirrossa, uusissa instrumenteissa ja kannustimissa. Metsäkadon vähentäminen keskeinen asia, jossa on tärkeää päästä pian toimiin.

Pääsihteeri Yvo de Boer totesi, että Balin kokoukselta odotetaan konkreettisia, kiireellisiä toimia ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta, erityisesti päätöstä sopeutumisrahaston toiminnan käynnistymisen mahdollistavasta päätöksestä, teknologiyhteistyön jatkosta ja alustavia toimia metsäkadon vähentämisessä. Mahdollisuudet ovat hyvät, sillä vuosi 2007 on ollut ainutlaatuinen. YK:n korkean tason tapahtuman viesti oli se, että ilmastonmuutos vaikuttaa kaikkiin ja kaikkialla. Tarvitaan johtajuutta ja kaikilla maailman valtioilla on valtavan suuri vastuu ja velvoite toimia. Maailmanlaajuiseen ilmastonmuutokseen vastaamiseen tarvittava infrastruktuuri on olemassa, pitää vain kehittää päästöoikeuksien markkinoita ja mekanismeja edelleen. Tulee saattaa toimiviksi sopeutumisrahasto ja teknologiyhteistyö sekä metsäkatoa ja sopeutumista koskevat toimet. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen koskee kaikkia maita ja sitä pitää priorisoida. Yvo de Boer katsoi, että tarvitaan myös johtajuutta uuden energiatulevaisuuden aikaansaamiseksi ja yhteistä vastuuta fossiilisten polttoaineiden käytössä tavalla, joka ei pilaa ympäristöä.

AOSIS-ryhmän puolesta puhunut Grenada sanoi, että ilmastonmuutos on saarivaltioille eloonjäämiskysymys. Siksi pitää käynnistää virallinen neuvotteluprosessi. Sopeutuminen on suuri huolenaihe ja ryhmä ehdottaakin rahaston perustamista sopimuksen puitteissa. Maaryhmien puolesta pitivät puheenvuoron myös Nigeria Afrikan maiden ryhmän puolesta, Sveitsi EIG-ryhmän puolesta, Malediivit LDC-ryhmän puolesta. EU toi julki odotuksensa Balin neuvotteluista neuvoston päätelmien mukaisesti. Australia piti sateenvarjoryhmän puheenvuoron.

COP 13 :n asialista hyväksyttiin lukuun ottamatta yhtä poikkeusta:

- Tälläkin kertaa päätettiin olla käsittelemättä asiakohdan 4.2 (a) ja (b) artiklojen sitoumusten riittävydestä, joka on siirretty sivuun jo vuosia. Asiakohdan siirtyä automaattisesti seuraavan istunnon asialistalle.

Lisäksi hyväksyttiin Pakistanin ehdotus G77/Kiinan puolesta käsitellä teknologian kehittämistä ja siirtoa SBSTA:n lisäksi myös SBI:n asialistalla.

2.2 Korkean tason osuuden avaus

COP 13:n ja COP/MOP 3:n yhteinen korkean tason osuus avattiin 12.12.2007. Istunton puheenjohtaja Rachmat Witoelar avasi istunnon. Hänen jälkeensä puhunut YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon sanoi maailman odottavan, että Balilla käynnistetään neuvottelut, jotta voidaan varmistaa kattavan sopimuksen aikaansaaminen vuonna 2009.

Australian pääministeri Kevin Rudd luovutti pääsihteerille Australian Kioton pöytäkirjan ratifioimisasiakirjan.

Indonesian presidentti Susilo Bambang Yudhoyono korosti maiden yhteisiä, mutta eriytettyjä vastuita ilmastopimuksen mukaisesti. Hän vetosi USA:n mukaantuloon vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskeviin neuvotteluihin. Presidentti piti kiireellisenä saada aikaan läpimurto niin metsäkatoa koskevissa kysymyksissä kuin teknologian kehittämistä ja siirtoa koskevissa asiakohdissa.

IPCC:n puheenjohtajan, Rajendra Pachaurin viesti videoitiin Norjasta, missä hän oli vastaanottamassa Nobelin rauhanpalkintoa. Pachauri toi esille IPCC:n neljännen arviointiraportin päätulokset.

Ilmastopimuksen pääsihteeri Yvo de Boer esitti vetoituksen virallisten neuvottelujen aloittamiseksi ja korosti, että neuvottelujen takaraja on vuoden 2009 lopussa.

2.3 Korkean tason osuuden viralliset puheet

Sirkka Haunia, Veikko Marttila, Markku Niinioja

Avajaisten jälkeen korkean tason osuuden virallinen osuus jatkui perinteiseen tapaan maiden virallisilla puheilla. Yli sata ministeriä tai valtuuskunnan puheenjohtajaa esitti maittensa näkemykset.

G77/Kiinan puolesta puhunut Pakistan korosti, että on tärkeää säilyttää ilmastopimus ja Kioton pöytäkirja keskeisenä foorumina ilmastonmuutokseen vastaamiseksi ja varoitti sen rapauttamista tai korvaamista vähemmän tasapuolisella järjestelyllä vuoden 2012 jälkeen.

EU:n puolesta puhunut Portugali korosti yhteistyön tehostamista, jotta voidaan nopeuttaa ympäristöystävällisen teknologian siirtoa.

Grenada vaati AOSIS-ryhmän puolesta yhteistä visiota siitä, miten näiden saarien ja niillä asuvien ihmisten olosuhteet voidaan turvata, koska näiden sopeutumiskyky on alhainen.

USA korosti puheessaan sitä, että tulevan sopimuksen tulisi sisältää pitkän aikavälin tavoite maailmanlaajusten päästöjen vähentämiseksi ja kansalliset suunnitelmat mitattaville keskipitkän aikavälin tavoitteille.

Suomen ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (ks. Liite II) korosti puheessaan mm. kestävä metsätalouden tärkeää roolia ilmastonmuutoksen hillitsemisessä.

Kuwait korosti hiilen talteenoton potentiaalia vaikuttavana ilmastopoliittisena keinona. Monet kehitysmaat, kuten Cook-saaret, Gambia ja Bhutan korostivat adaptaatorahaston tärkeyttä ja keskeisyyttä ja toivoivat sen kehittyvän aidosti käytännönläheistä toimintaa tukevaksi tulevassa ilmastorahoituksessa. Indonesia, Ghana ja eräät kehitysmaat korostivat teknologian siirron keskeisyyttä.

Saarivaltiot, muun muassa Fidži, kiirehtivät toimia ilmaston lämpenemisen pysyttämisessä alle kahden asteen tasolle.

Kuuba vaati voimakkaasti laajaa ilmastotoimien kokonaisuutta kehittyneiden maiden vastuulla toteutettavaksi. CDM:n lisäämistä vaativat monet kehitysmaat. Mm. Malesia otti esille puhtaaseen teknologiaan liittyvät tekijänoikeudet (intellectual property rights).

Metsäkysymyksissä Norja kannatti Uuden Seelannin aloitetta erillistä pöytäkirjaa tai laillisesti sitovaa metsäinstrumenttia valmistelevan työryhmän perustamisesta. Kamerun vaati Balin tiekarttaan metsäkadon ohessa metsänhaaskausta rajoittavia toimia ja myös suojelua. Vietnam esitti metsäkadon vähentämistä CDM:n avulla. Brunei toi esille Borneon metsiensuojelualoitteen.

Ruotsi vaati kaikkia teollisuusmaita ottamaan EU:n päästövähennyssitoumukset omikseen ja piti tärkeänä, että Yhdysvallat näkee välttämättömäksi liittyä päästörajoitustavoitteisiin. Ruotsi arveli, että kehitysmaille ei voida antaa samoja päästövähennystavoitteita kuin teollisuusmaille, mutta näille maille pitää luoda kannustimia edetä samaan suuntaan.

Dominikaaninen tasavalta muistutti, että ympäristösopimusten tulee vaikuttavuuden lisäämiseksi etsiä synergiaetuja. Kanada piti välttämättömänä vuodelle 2050 asetettavaa päästövähennystavoitetta globaalisti ja siihen välitavoitteita. Kanada myös patisteli suuria päästömaita sopivilla aikatauluilla ja ambitiotasolla sitoviin sopimukseen ja kannatti teollisuusmaiden syveneviä toimia sitovasti sovittaviksi.

2.4 COP 13:n päätökset

Sirkka Haunia

COP hyväksyi Puolan tarjouksen järjestää COP-14 Poznanissa 1.-12.12.2008. COP hyväksyi myös Tanskan tarjouksen järjestää COP 15 Kööpenhaminassa 30.11.-11.12.2009.

Monet COP 13 päätöksistä valmisteltiin SBSTA:n ja SBI:n istunnoissa ja esitetään tässä raportissa alaelinten ao. asiakohdan yhteydessä. Raportin tässä osassa on käsitelty vain ne asiakohdat, joiden päätökset oli määrä valmistella suoraan COP:in alaisuudessa.

2.5 Ilmastopimuksen vuoropuhelu pitkän aikavälin yhteistyöstä ilmastomuutokseen vastaamiseksi

Sirkka Haunia

Montrealissa COP11:ssä vuonna 2005 tehdyllä päätöksellä käynnistetty ilmastopimuksen alainen pitkän aikavälin yhteistyöhön tähtäävä vuoropuhelu ilmastomuutokseen vastaamiseksi toteutettiin järjestämällä neljä työpajaa. Balin COP13:ssa esiteltiin

vuoropuhelusta laadittu raportti (FCCC/CP/2007/4), joka sisältää myös osapuolten esille tuomia vaihtoehtoja prosessin jatkosta. Tähän asiakokhtaan kohdistuivat Balin istuntojen suurimmat poliittiset odotukset. EU:n tavoitteena oli päätös, joka mahdollistaisi neuvotteluiden käynnistymisen laaja-alaisesta ja kattavasta, vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskevasta sopimuksesta. Päätös määritteli neuvottelujen yleisen päämäärän, keskustelujen aiheet eli tulevan sopimuksen mahdolliset elementit, työn organisoinnin ja aikataulun.

Vuoropuhelun vetäjinä (facilitators) toimineet Howard Bamsey (Australia) ja Sandea de Wet (Etelä-Afrikka) esittelivät raportin COP:in avajaisistunnossa 3.12.2007. Osapuolet hyväksyivät raportin, minkä jälkeen perustettiin kontaktiryhmä käsittelemään erilaisia vaihtoehtoja vuoropuhelun jälkeisen prosessin muodosta ja sisällöstä sekä karsimaan niiden määrää ennen korkean tason osuutta. Kontaktiryhmän puheenjohtajina toimivat Howard Bamsey ja Sandea de Wet.

Ryhmä kokoontui tiiviisti ensimmäisen kokousviikon aikana. Puheenjohtajien päätösluonnos saatiin kontaktiryhmän viimeisessä istunnossa ensimmäisellä kokousviikolla. Päätösluonnoksessa ehdotettiin, että käynnistetään prosessi vaihtoehtoisesti kehittämään laaja-alainen vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskeva sopimus tai edistämään pitkän aikavälin yhteistyötä ilmastonmuutokseen vastaamiseksi. Prosessissa esitetään käsiteltäväksi yhteistä päämäärää pitkän aikavälin yhteistyölle ilmastonmuutokseen vastaamiseksi ja yhteisen mutta eriytettyjen vastuiden ja valmiuksien periaatetta sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista. Teknologia ja rahoitus sisältyvät hillinnän ja sopeutumisen käsitteeseen.

Ilmastonmuutoksen hillinnän alla käsiteltiin kaikkien teollisuusmaiden määrällisiä päästövähennystavoitteita huomioiden Kioton pöytäkirjan alaisen AWG:n työn tulokset ja varmistuen vastaavankaltaiset toimet kaikilta teollisuusmaaosapuolilta. Lisäksi käsiteltiin keinoja tunnustaa mitattavalla ja verifioitavalla tavalla kehitysmaiden omat toimet päästöjensä kasvun rajoittamiseksi tai niiden vähentämiseksi samalla kun edistetään kestävä kehitystä ja puhtaampaa taloudellista kasvua. Ilmastonmuutoksen hillinnän alla käsiteltiin myös metsäkadon vähentämistä kehitysmaissa ja kansainvälisiä toimia tietyillä sektoreilla. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen alla käsiteltiin sopeutumistoimia tukevaa kansainvälistä yhteistyötä ja teknologiayhteistyötä.

Prosessin muodon osalta esitettiin kolme vaihtoehtoa.

- Jatketaan vuoropuhelua ja raportoidaan sen tulokset COP15:lle vuonna 2009.
- Perustetaan ad hoc työryhmän, jonka tehtävänä on saada työnsä valmiiksi siten, että tulokset voidaan hyväksyä COP15:ssä vuonna 2009.
- Perustetaan ad hoc työryhmä, jossa yhdistetään päätösluonnoksessa kuvattu uusi prosessi ja AWG. Työryhmän tehtävänä on saada työnsä valmiiksi siten, että tulokset voidaan hyväksyä COP15:ssä vuonna 2009.

Keskeisiä neuvottelukysymyksiä prosessin osalta olivat, käynnistetäänkö virallinen neuvotteluprosessi, käydäänkö neuvotteluja yhdellä vai kahdella raiteella (ilmastosopimuksen ja Kioton pöytäkirjan alla), mitkä ovat em. raiteiden yhteydet toisiinsa ja miten huomioidaan ulkopuoliset prosessit (erityisesti Bushin ilmastoaloite ns. suurien talouksien kokoukset). Prosessin sisällön osalta keskeisiä kysymyksiä ovat yhteinen päämäärä sekä neuvotteluissa käsiteltävät ilmastosopimusjärjestelmän elementit. Näiden lisäksi neuvotteluissa käsiteltiin työn organisointia ja aikataulua ml. ajankohta, jolloin neuvottelut tulee saada päätökseen.

Virallisen neuvotteluprosessin käynnistämistä kannatti suurin osa neuvotteluosapuolista. Virallisten neuvottelujen käynnistämistä vastustivat Saudi-Arabia, Nigeria ja Malesia. Valtaosa osapuolista kannatti tai oli valmis hyväksymään neuvotteluiden käymisen kahdella raiteella. Neuvotteluiden saattamista päätökseen vuonna 2009 tukivat EU:n lisäksi useat keskeiset osapuolet.

Yhteisen päämäärän tarpeellisuudesta ja määritelmästä oli erilaisia näkemyksiä. Haasteellisin elementti oli kuitenkin ilmastonmuutoksen hillintää koskeva teksti, johon tuli sisältyä sekä kehitysmaiden että USA:n osallistuminen. Tätä tekstiä käsiteltiin vuoroin ministerityöryhmässä ja korkean tason virkamiesryhmässä yli neuvottelujen suunnittelun aikataulun 14.12. jatkuen aamuyöhön. Lauantaiaamuna täysistunto aloitettiin 8.30, jolloin puheenjohtaja Witoelar esitti kompromissiehdotuksensa. Intia esitti oman ehdotuksensa kehitysmaiden osallistumista koskevaan kappaleeseen, johon tuli lisätä maininta teollisuusmaiden antamasta "todennettavasta" tuesta kehitysmaalle teknologiaan, rahoitukseen ja valmiuksien parantamiseen. Kun istuntoa konsultaatioiden jälkeen jatkettiin iltapäivällä, vastusti USA ainoana maana päätöksen hyväksymistä. USA myöntyi lopuksi konsensukseen ja päätös hyväksyttiin.

Balin toimintasuunnitelmaa Bali Action Plan) koskevalla päätöksellä perustetaan uusi ad hoc työryhmä (Ad hoc Working Group on Long-term Cooperative Action), joka käsittelee mm. seuraavia keskeisiä asiakokonaisuuksia:

- yhteinen näkemys pitkän tähtäimen tavoitteesta globaalien päästöjen vähentämiseksi
- kaikkien teollisuusmaiden vastaavantasoiset päästövähennysvelvoitteet
- kehitysmaiden todennettavat toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi
- ilmastonmuutokseen sopeutumisen edellyttämät toimet ja niiden tukeminen
- vähäpäästöisen teknologian kehittäminen ja siirto
- ilmastorahoituksen ja ilmastomyönteisten investointien lisääminen
- markkinamekanismien entistä laajempi hyödyntäminen
- metsäkadon vähentäminen ilmastonmuutoksen hillinnän välineenä

Uusi työryhmä aloittaa työnsä mahdollisimman pian. Viimeistään huhtikuussa 2008 pidettävässä ensimmäisessä kokouksessa vahvistetaan työryhmän työohjelma. Työohjelmaa koskevia lähetteitä pyydetään osapuolilta 22.2.2008 mennessä. Työryhmän puheenjohtajana toimii vuonna 2008 Brasilian Luis Figueredo ja varapuheenjohtajana Maltan Michael Zammit Cutajar.

III KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN 3. ISTUNTO (COP/MOP 3)

3.1 Istunnon avaus ja järjestäytyminen (COP/MOP asiakohdat 1-2)

Sirkka Haunia

COP/MOP 3 avattiin maanantaina 3.12.2008. Balin kuvernööri Dewa Made Beratha sanoi avajaispuheessaan toivovansa kokouksen tuottavan konkreettisia tuloksia ja Balin tiekartan. Australian pääministeri Kevin Rudd ilmoitti Australian aikovan ratifioida Kioton pöytäkirjan nopeasti. Australia pyrkii vähentämään päästöjään 60% vuoteen 2050 mennessä ja maa aikoo myös aloittaa päästökauppajärjestelmän. EU, Pakistan (G77/Kiina) ja Saudi-Arabia tervehtivät tyydytyksellä Australian päätöksiä. EU:n puolesta puhunut Portugali korosti lisäksi sopeutumisrahaston saattamista toiminnalliseksi ja kattavan neuvotteluprosessin aloittamista ilmastopimuksen ja Kioton pöytäkirjan alla.

COP/MOP 3:n asialista hyväksyttiin. Samoin hyväksyttiin nimitysehdotukset CDM:n johtokunnan, JI ohjauskomitean, Kioton pöytäkirjan valvontakomitean ja sopeutumisrahaston johtokunnan jäseniksi.

3.2 COP/MOP 3:n päätökset

Sirkka Haunia

Suurin osa COP/MOP 3:n päätöksistä valmisteltiin SBSTA:n ja SBI:n istunnoissa ja ne on tässä raportissa esitetty kyseisten alaelinten eri asiakohtien yhteydessä. Raportin tässä osuudessa käsitellään vain niitä asiakohia, joiden päätökset valmisteltiin suoraan COP/MOP:in alaisuudessa.

3.3 Puhtaan kehityksen mekanismia (CDM) koskevat asiat (COP/MOP asiakohda 5)

Karoliina Anttonen

Asiakohdan tavoitteena on ohjeistaa CDM:n hallintoneuvostoa (Executive Board, EB) ja edistää CDM:n tehokasta ja läpinäkyvää toimintaa Montrealissa tehdyn päätöksen mukaisesti 7/CMP.1 (Further guidance relating to the clean development mechanism). Huomiota saivat toisaalta CDM-hallintoneuvoston toimintaan kohdistuvat odotukset ja toisaalta CDM-hankkeiden epätasainen jakautuminen etenkin vähiten kehittyneiden maiden näkökulmasta.

CDM-hallintoneuvoston puheenjohtaja Hans-Jürgen Stehr raportoi CDM-hallintoneuvoston toiminnasta. Täysistunnossa pidetyissä puheenvuoroissa kiitettiin CDM-hallintoneuvostoa toiminnan kehittämistä kasvaneen työtaakan hallitsemiseksi. CDM-hallintoneuvosto on myös ollut tosiasiallisesti omarahoitteinen syyskuusta 2007 lähtien. Toisaalta kritisoitiin CDM-hankkeiden uudelleenarviointien kasvanutta määrää. Sveitsi esitti puheenvuorossaan hallintoneuvoston toiminnan ulkopuolista arviointia. Liike-elämän etujärjestö IETA tuki Sveitsin esitystä.

Kehitysmaaryhmän puheenvuoroissa kannettiin huolta erityisesti CDM-hankkeiden ja kapasiteetin vahvistamisen epätasaisesta alueellisesta jakautumisesta. Kiina ja Intia tarjoutuivat jakamaan kokemuksiaan CDM:stä vähiten kehittyneille maille.

EU tuki puheenvuorossaan CDM-hallintoneuvoston toiminnan jatkokehitystä ja päätöksenteon läpinäkyvyyden lisäämistä sekä vetosi hallintoneuvostoon erityisesti validointi- ja verifiointiohjeistuksen pikaisesta loppuunsaattamisesta. EU tuki kahden ei-uusiutuvan biomassan metodologian hyväksymistä edellytyksillä, että ne tukevat uusien teknologioiden kehittämistä ja energiatehokkuuden parantamista.

CDM:stä perustettiin kontaktiryhmä (pj:t Georg Børsting / Norja ja John Kilani / Qatar). 7.12. alkaneissa neuvotteluissa pääasioiksi nousivat CDM-hankkeiden tasapuolinen jakautuminen ja CDM-hankkeiden hyväksymisprosessi.

Nairobi Framework -aloitteen tarkoituksena on koordinoita lukuisien multilateraalien järjestöjen toimintaa CDM-kapasiteetin vahvistamisen alalla ja edistää vähiten kehittyneiden, erityisesti Afrikan maiden pääsyä CDM-markkinoille. Aloitteessa ovat mukana UNDP, UNEP, Maailmanpankki-ryhmä, Afrikan kehityspankki, UN ECA ja YK:n ilmastopuitesopimus UNFCCC. Suomi tukee Nairobi Frameworkiin kuuluvaa UNDP:n ja UNEP:in Saharan eteläpuoliseen Itä-Afrikkaan kohdistuvaa hanketta 200 000 eurolla.

Nairobi Frameworkin järjestöt julkistivat uuden hanke-ehdotuksen Balilla. EU suhtautui Nairobi Frameworkin uuteen ehdotukseen skeptisesti sen yleisen luonteen ja aktiviteettien kohdistamisen vuoksi. Kehitysmaaryhmä painosti Annex I-maita voimakkaasti asiassa. Yksikään Annex I -maa ei kuitenkaan luvannut suoraan tukea ehdotukselle. Sen sijaan korostettiin Annex I -maiden kahdenvälisiä toimia.

CDM-hankkeiden hyväksymisprosessista käydyssä keskustelussa tuotiin esille tarve saada hallintoneuvoston valmisteleva validointi- ja verifointikäsikirja valmiiksi ja varmentajia (designated operational entity, DOE) ohjaavaksi dokumentiksi. Sveitsi (tarkkailijoiden tukemana) esitti muutoksenhakumenettelyn luomista hankkeiden hyväksymisprosessiin.

Asiakohdasta hyväksyttiin päätös FCCC/KP/CMP/2007/L.3; Further guidance relating to the clean development mechanism. Hallintoasioissa päätös kannustaa hallintoneuvostoa korostamaan toimeenpanevaa ja ohjaavaa rooliaan, yksinkertaistamaan hallinnollisia menettelyjään ja varmistamaan oikeudenmukainen ja tasapuolinen hankkeiden hyväksymismenettely. Lisäksi CDM-hallintoneuvostoa kehoitettiin saattamaan validointi- ja verifointikäsikirjan valmistelutyö päätökseen, edistämään korkeaa laatua ja johdonmukaisuutta validoinnissa ja verifoinnissa sekä perustelemaan päätöksensä. Edelleen hallintoneuvostoa kehoitettiin kehittämään hallinnollisia indikaattoreita ja raportoimaan kehitystyöstä COP/MOP:lle. Menetelmien osalta hyväksyttiin pienten metsitys- ja uudelleenmetsityshankkeiden perusurat ja metodologiat asiakirjan FCCC/KP/CMP/2007/3 (osa II) liitteiden 1 ja 2 mukaisesti. Lisäksi kehoitettiin hallintoneuvostoa hyväksymään kaksi uusiutumattoman biomassan korvaamisen menetelmää FCCC/KP/CMP/2007/3 (osa II) liitteiden 3 ja 4 mukaisesti edellyttäen että ne tukevat uusien teknologioiden kehittämistä ja energiatehokkuuden parantamista.

Puhtaan kehityksen mekanismin alueellisen jakautumisen osalta päätöksessä rohkaistiin Annex I -maita tukemaan CDM:n tasapuolisen alueellisen jakautumisen esteitä poistavia monenkeskisiä tai kahdenvälisiä aloitteita. Nairobi Framework mainitaan päätöksessä erikseen, ja sen jäsenjärjestöjä rohkaistaan jatkamaan toimiaan. Lisäksi päätettiin poistaa rekisteröinti ja share of proceeds -maksu hankkeista jotka sijaitsevat vähiten kehittyneissä maissa. Voimavarojen osalta todetaan usean Annex I -maan, myös Suomen, toimet puhtaan kehityksen mekanismin alueellisen jakautumisen osalta. Erityisesti

huomioidaan Alankomaiden, Espanjan, Norjan ja Ruotsin tuki kansallisten puhtaan kehityksen mekanismin viranomaisten kokoukselle (DNA Forum).

3.4 Yhteistoteutukseen (Joint Implementation, JI) liittyvät asiat (COP/MOP asiakohta 6)

Harri Laurikka

Kiotoon pöytäkirjan osapuolten konferenssi päätti ensimmäisessä istunnossaan (päättös 10/CMP.1) perustaa yhteistoteutuksen ohjauskomitean (Joint Implementation Supervisory Committee, JISC). Balin istunnossa käsiteltiin ohjauskomitean vuosittaista raporttia (FCCC/KP/CMP/2007/4). Avausistunnossa ohjauskomitean puheenjohtaja Fatou Gaye esitteli raportin, jossa on kuvattu ohjauskomitean toimintaa, rahoitustilannetta ja budjettia kausille 2008 – 2009. Ohjauskomitean aktiviteetit suuntautuvat yhteistoteutuksen valvonnassa käytettävien itsenäisten toimijoiden (AIE) akkreditointiprosessiin ja hankesuunnitelmien lisääntyvään tarkasteluun. Puuttuvaksi rahoitustarpeeksi arvioitiin kaikkiaan 3,9 milj. USD ja 4.12. mennessä tehtyjen rahoitussitoumusten jälkeen 3,34 milj. USD.

Asiakohtaan perustettiin kontaktiryhmä (Pj:t József Feiler, Unkari, William Kojo Agyemang-Bonsu, Ghana). Kontaktiryhmän ensimmäisessä tapaamisessa esiteltiin puheenjohtajien päätösluonnos, josta ei ilmennyt erimielisyyksiä. Ainoa keskustelu käytiin sanamuodosta, jolla CMP kehottaa maita rahoitussitoumuksiin: Kiina ei hyväksynyt kaikille maille suunnattua kehotusta, vaan vaati kehotusta vain teollisuusmaille.

Asiakohdasta hyväksyttiin päätös (FCCC/KP/CMP/2007/L.2), jossa COP/MOP pyytää sihteeristöä kehittämään internet-sivuston, joka tarjoaa informaatiota kaikista yhteistoteutushankkeista mm. päästöyksiköiden kansainväliselle kirjausjärjestelmälle (ITL) ja jonka kautta yhteistoteutushankkeet voivat saada yksilöllisen tunnisteiden. Päätös rohkaisee ohjauskomiteaa vahvistamaan valvojan rooliaan ja vahvistamaan vuoropuhelua itsenäisten toimijoiden, kansallisten viranomaisten (DFP) ja muiden sidosryhmien kanssa. Päätöksessä hyväksyttiin ohjauskomitean ehdottama maksurakenteen muutos.

3.5 Kiotoon pöytäkirjan valvontakomitean toinen raportti (COP/MOP asiakohta 7)

Kaija Suvanto, Tuomas Kuokkanen

Kiotoon pöytäkirjan noudattamista valvovan komitean puheenjohtaja Raul Estrada Oyuela Argentiinasta esitteli osapuolikokoukselle komitean toisen raportin (FCCC/KP/CMP/2007/6). Raportti kattaa toimet aikavälillä 9.9.2006 – 7.9.2007. Raportti sisältää tiedot komitean ko. ajanjaksona käsittelemistä asioista. Lisäksi siinä esitetään lisärahoitusta komitealle.

Komitea on kuluvalle ajanjaksolla muun muassa tutkinut Kiotoon pöytäkirjan 8 artiklan asiantuntijoiden raportit koskien 4. maanraportteja. Lisäksi komitea on tutkinut mekanismien osallistumisen alustavaa kelpoisuutta. Raportissa todetaan myös, että valvontakomitean jäseniin ei ole tähän mennessä kohdistunut vaateita, jotka edellyttävät immunitteettia. Komitea tiedostaa kuitenkin riskin ja toivoo immunitteettikysymyksen pikaista ratkaisua.

Toinen komitean raporttiin sisällytynyt asia koski komitean budjettia. Vuosille 2008-2009 komitean työhön on osoitettu 1 022 500 UDS. Kokous- ja matkakuluja ei kuitenkaan voida kattaa kokonaisuudessaan tulevasta budjetista, vaikka kokouksia on pyritty vähentämään ja niitä on keskitetty. Budjettiin esitetään 786 085 UDS lisäystä. Osapuolilta pyydettiin vapaaehtoisia suorituksia puuttuvan summan kokoon saamiseksi. Komitean puheenjohtaja totesi Suomen, Japanin, Luxemburgin, Hollannin, Norjan ja Sveitsin jo osallistuneen rahoittamiseen vuosina 2006-2007.

Vain EU käytti asiasta täysistunnossa puheenvuoron, jossa tuki komitean työtä. Asiasta perustettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajiksi nimettiin Denis Langlois Kanadasta ja Eric Mugurusi Tansaniasta CMP:n päätöksen valmistelua varten.

Kontaktiryhmä kokoontui ensimmäisen kerran 7.12, jolloin pöydättiin CMP päätösluonnos. Päätösluonnoksessa ilmaistiin huolestuneisuus siitä, etteivät kaikki liitteen I maat ole jättäneet neljättä kansallista raporttiaan vaaditussa ajassa. Lisäksi siinä pyydettiin osapuolia tekemään mainittuja vapaaehtoisia suorituksia rahastoon vuosia 2008-2009 varten komitean työn mahdollistamiseksi. Asian valmistelua jatkettiin informaalissa, jossa päästiin yhteisymmärrykseen osapuolikokouspäätöksestä (FCCC/KP/CMP/2007/L.4). Siinä ensinnäkin ilmaistaisiin huoli määräaikojen ylityksestä neljännen kansallisen raportin toimittamisesta. Osapuolikokouksen päätös ei kuitenkaan sinänsä valtuuta komiteaa ryhtymään viivästysten suhteen mihinkään erityisiin toimiin. Toiseksi sihteeristöä pyydetään antamaan tietoja vuosien 2010-2011 budjetin valmistelun yhteydessä mahdollisista seuraamuksista, joita komitean ehdottamat matkakustannusten korvaaminen aiheuttaisi. Tällöin päätös voidaan tehdä paremman informaation pohjalta ja samalla ottaa huomioon mahdolliset horisontaaliset vaikutuksen sekä ilmastopuolitusregiimin sisällä että sen ulkopuolella. Kolmanneksi päätelmissä pyydetäisiin osapuolilta vapaaehtoisia rahoitusta.

3.6 Kioto pöytäkirjan arviointi 9 artiklan mukaisesti (COP/MOP asiakohta 11)

Hanne Siikavirta

Kioto pöytäkirjan 9 artiklan mukaisesti Kioto pöytäkirjan arviointi tuli suorittaa COP/MOP 2:ssa Nairobissa. Kehitysmaiden keskeisenä huolena on ollut, että arviointi johtaa teollisuusmaiden nykyisten velvoitteiden tyyppisiin velvoitteisiin kehitysmaalle. Tästä johtuen arvioinnin valmistelusta ei oltu pystytty sopimaan ja Nairobissa COP/MOP2:ssa tehdyn päätöksen mukaisesti Kioto pöytäkirjan 9 artiklan mukainen pöytäkirjan toinen arvio suoritetaan COP/MOP4:ssa vuonna 2008. Balin COP/MOP3:ssa oli tarkoitus tehdä päätös Kioto pöytäkirjan arvioinnin laajuudesta ja sisällöstä sekä valmistelusta.

Asian käsittelyn pohjana olivat osapuolten läheteet (FCCC/KP/CMP/2007/MISC.1, FCCC/KP/CMP/2007/MISC.1/Add.1 ja Balilla saadut Kanadan ja Japanin läheteet) ja sihteeristön ajoissa saatujen läheteiden pohjalta laatima synteesi (FCCC/KP/CMP/2007/INF.1).

EU:n tavoitteena oli sopia Kioto pöytäkirjan arvioinnin laajuudesta ja sisällöstä sekä valmistelusta siten, että se mahdollistaa yhdessä muiden tulevaan ilmastopuolitusjärjestelmään liittyvien neuvotteluprosessien kanssa kaikkien tulevan sopimusjärjestelmän kannalta oleellisten asioiden käsittelyn.

Asiakohta avattiin COP/MOP3:n istunnossa 5.12.2007. Puheenvuoron pitivät useat maaryhmät Etelä-Afrikka (Afrikan ryhmä), Australia (sateenvarjoryhmä), Portugali (EU) ja Tuvalu (AOSIS) sekä yksittäiset maat ml Intia, Kiina ja Saudi-Arabia. Puheenvuoroista kävi selkeästi esille kehitysmaiden ja teollisuusmaiden välinen keskeinen näkemys Kioton pöytäkirjan arvioinnin luonteesta. Kehitysmaat painottivat, että arvioinnin tulisi keskittyä Kioton pöytäkirjan toimeenpanoon erityisesti siihen, miten I liitteen maat ovat saavuttaneet tai saavuttavat velvoitteensa. Tämän lisäksi kehitysmaat nostivat esille eräitä itselleen tärkeitä aiheita kuten sopeutumisen ja CDM:n. Teollisuusmaat painottavat laajaa arviota, joka antaa pohjaa koko Kioton pöytäkirjan kehittämiseksi ja tehostamiselle sekä yhteyttä Kioton pöytäkirjan arvioinnin ja AWG:n työn välillä.

Perustettiin kontaktiryhmä, jonka vetäjinä ovat Raphael Azeredo (Brasilia) ja Adrian Macey (Uusi Seelanti). Päätelmiä valmisteltiin kontaktiryhmän epävirallisissa sekä virallisissa kokouksissa. Korkean tason osuuden aikana neuvottelujen vetovastuu annettiin Uuden Seelannin ministerille David Parkerille, joka kävi osapuolten kanssa kahdenkeskisiä keskusteluja. Päätös (FCCC/KP/CMP/2007/L.8) hyväksyttiin COP/MOP3:n päätösistunnossa 15.12.2007 .

Kehitysmaiden ja teollisuusmaiden jo avajaisistunnossa esille tulleet näkemyserot Kioton pöytäkirjan arvioinnin tavoitteesta eivät lähentyneet ja näin ollen päätöksessä päätettiin kertaamaan näiltä osin COP/MOP2:n päätöstekstiä. Päätöksessä todetaan, että arvion tulee edistää Kioton pöytäkirjan toimeenpanoa ja tarkastella lähemmin eräitä sen elementtejä ml. sopeutuminen. Tämän lisäksi päätöksessä toistetaan COP/MOP2:n päätöstekstiä mm. siltä osin, että arviointi ei ennakoiki toimia, joista COP/MOP päättää, eikä se johda uusiin velvoitteisiin millekään osapuolelle. Todetaan, kuitenkin myös, että COP/MOP voi ryhtyä tarvittaviin toimiin arvioinnin pohjalta.

Kioton pöytäkirjan arvioinnin yhteydestä muihin neuvotteluprosesseihin Kioton pöytäkirjan ja ilmastopöytäkirjan alla todetaan, että Kioton pöytäkirjan arvioinnin valmistelussa tulee välttää päällekkäistä työtä. Lisäksi todetaan, että osapuolet voivat harkita muiden neuvotteluprosessien tulosten hyödyntämistä Kioton pöytäkirjan toisessa arvioinnissa.

Kioton pöytäkirjan arvioinnin valmistelemiseksi osapuolia pyydetään toimittamaan 7.3.2008 mennessä lähetteet siitä, miten COP/MOP4:ssä suoritettavan arvion tulisi käsitellä erityisesti nykyisen CDM:n liittyvän maksun ulottamista II:hin ja kansainväliseen päästökauppaan; I liitteen maiden Kioton pöytäkirjan B liitteeseen liittymisen menettelytapoja (ns. Venäjän ehdotuksen Kioton pöytäkirjaan liittyvä osuus); erioikeuksia ja vapauksia; joustomekanismien laajuutta, tehokkuutta ja toimintaa erityisesti tapoja edistää tasapuolisempaa maantieteellistä jakaamaa sekä haitallisten vaikutusten minimoimista ml ilmastomuutoksen ja kansainvälisen kaupan vaikutukset sekä sosiaaliset, ympäristölliset ja taloudelliset vaikutukset erityisesti kehitysmaaosapuolille. I liitteen maita pyydetään myös sisällyttämään lähetteisiinsä tietoa osoitettavasta edistymisestä velvoitteidensa toimeenpanossa. Sihteeristö kokoaa lähetteet ja tekee niistä yhteenvedon.

Lähetteiden lisäksi COP/MOP4:ssä toteutettavaa arviointia valmistellaan ennen SBI:n 28. istuntoa järjestettävässä työpajassa. SBI käsittelee lähetteitä ja työpajan raporttia 28. istunnossaan ja raportoi COP/MOP4:lle. Tämän lisäksi sihteeristö tekee lokakuuhun 2008 mennessä koosteen AWG:n työstä, jossa käsitellään Kioton pöytäkirjan kannalta oleellisia kysymyksiä. Asiasta järjestetään myös työpaja ennen COP/MOP4:ää, josta tehdään raportti. COP/MOP4 hyödyntää Kioton pöytäkirjan arviointia tehdessään SBI:n

raporttia sekä ennen COP/MOP4:ää järjestettävän AWG:n työtä käsittelevän työpajan raporttia.

Neuvotteluun Kioton pöytäkirjan arvioinnista jäi Balin istunnoissa suhteellisen vähän, koska suurin huomio kohdistui ilmastopimuksen alaisen neuvotteluprosessin käynnistämiseen.

Neuvottelutulos mahdollistaa Kioton pöytäkirjan arvioinnin hyödyntämisen muita tulevaisuuteen liittyviä neuvotteluprosesseja täydentävänä prosessina. Sillä oli myös tärkeä rooli prosessina, jossa voidaan jatkaa ns. Venäjän ehdotuksen käsittelyä. Toisaalta kehitysmaa- ja teollisuusosapuolten näkemuserot ja se, ettei niissä tapahtunut lähentymistä osoittaa, että Kioton pöytäkirjan arvioinnin merkitys tulevan sopimusjärjestelmän kehittämisessä saattaa jäädä vähäiseksi.

3.7 Muut asiat

3.7.1 Venäjän ehdotus vapaaehtoisista velvoitteista (asiakohta 20a)

Hanne Siikavirta

Venäjän ehdotuksen tavoitteena on lisätä nykyisen järjestelmän joustavuutta maiden osallistumisen osalta. Venäjä esitti ehdotuksensa Montrealin osapuolikokouksessa, jossa päätettiin, että COP/MOP 1:n puheenjohtaja käy asiasta konsultaatioita. Puheenjohtajan oli määrä raportoida näistä COP/MOP 2:ssa Nairobissa, jossa piti päättää ehdotuksen jatkokäsittelystä. COP/MOP2:n ministeritason konsultaatioissa päädyttiin ratkaisuun, jonka mukaan Venäjän ehdotusta tarkastellaan COP/MOP2:n puheenjohtajan järjestämässä työpajassa SB 26:n yhteydessä ja työpajasta raportoidaan COP/MOP3:lle.

Asiakohdan käsittelyn pohjana olivat osapuolten lähetteet (FCCC/KP/CMP/2007/MISC.2, FCCC/KP/CMP/2007/MISC.2/Add.1, FCCC/KP/CMP/2007/MISC.2/Add.2) ja raportti SB26:n yhteydessä järjestetystä työpajasta (FCCC/KP/CMP/2007/INF.2).

EU:n näkemyksen mukaan Venäjän ehdotus on sisällöltään hyödyllinen. EU:n tavoitteena asiakohdan käsittelyssä oli, että Venäjän ehdotus integroitaisiin osaksi olemassa olevia tai Balilla käynnistettäviä prosesseja koskien vuoden 2012 jälkeistä sopimusta.

Asiakohta avattiin COP/MOP3:n istunnossa 5.12.2007. Työpajan vetäjänä SB26:ssa toiminut Michael Zammit Cutajar (Malta) esitteli työpajan raportin ja totesi työpajan olleen erittäin onnistunut. Venäjä esitti omassa puheenvuorossaan, että Venäjän ehdotuksen sisällön käsittelyä voitaisiin jatkaa osana Kioton pöytäkirjan arviointia ja ilmastopimuksen alla käydyin vuoropuhelun jatkoprosessia. I liitteen maat ja Korea esittivät puheenvuoroissaan tätä lähestymistapaa tukevia näkemyksiä. Intia ja Saudi-Arabia totesivat omassa puheenvuoroissaan, että ehdotuksen ja sen sisällön jatkokäsittely eivät ole tarpeen.

Asiakohdasta laadittiin Djismun Kasrin (Indonesia) vetämissä epävirallisissa konsultaatioissa päätös (FCCC/KP/CMP/2007/L.9), joka hyväksyttiin COP/MOP3:n istunnossa 15.12.2007. Päätöksessä todetaan järjestetyn työpajan olleen hyödyllinen ehdotuksen käsittelyssä. Venäjää pyydetään esittelemään ehdotuksensa soveltuvilta osin Kioton pöytäkirjan arvioinnin sekä Balilla perustetun ilmastopimuksen alaisen AWG:n puitteissa.

3.7.2 Kioton pöytäkirjan B-liitettä koskeva Valko-Venäjän päästövähennysvelvoitteet (COP/MOP asiakohta 20b)

Kaija Suvanto, Tuomas Kuokkanen

CMP.2 hyväksyi Nairobissa muutoksen Kioton pöytäkirjan B liitteeseen (10/CMP.2), jonka mukaan Valko-Venäjän päästökatto olisi 92 % (perusvuosi 1990). Tavoite ylittää huomattavasti Valko-Venäjän nykyiset päästöt. Tähän mennessä kolme osapuolta (Valko-Venäjä, Tshekki ja Ukraina) on ratifioinut liitteen muutoksen. Jotta muutos tulisi voimaan, $\frac{3}{4}$ osapuolista on ratifioitava se (= 132 osapuolta).

Asia on CMP3:ssa esillä Valko-Venäjän aloitteesta (FCCC/CMP/2007/7).

Valko-Venäjä on lähestynyt sihteeristöä kirjeellä, jossa se pyrkii saamaan itselleen etukäteen tapahtuvan alustavan raportin (initial report) tarkastuksen kautta sallitun päästömäärän (AA). Valko-Venäjä haluaa legitimoida osallistumisoikeutensa ensimmäiselle sitoumuskaudelle samanaikaisesti, kun osapuolet ratifioisivat B liitteen muutosta. Tämä avaisi Valko-Venäjälle tien myös mekanismeihin osallistumiselle.

Valko-Venäjä kiitti jo muutoksen ratifioineita maita tuesta ja toivoi muiden aloittavansa muutoksen ratifiointiprosessin pikaisesti. Valko-Venäjä kertoi ryhtyneensä useisiin toimenpiteisiin kansallisella ja kansainvälisellä tasolla täyttääkseen oman sitoumuksensa. Lisäksi Valko-Venäjä kertoi jättäneensä kansallisen raporttinsa ja katsoi samanaikaisessa tarkastus- ja ratifiointiprosessissa olevan kyse vain teknisestä ongelmasta, joka voitaisiin ratkaista kontaktiryhmässä.

Venäjä ja Ukraina tukivat Valko-Venäjän ehdotusta. EU suhtautui sinänsä myönteisesti Kioton pöytäkirjan B liitteen osapuolten kasvattamiseen, mutta näki asiassa useita käytännön ja juridisia ongelmia, joita tulisi tutkia. EU katsoi sopivan ajankohdan tähän olevan silloin, kun ollaan lähempänä muutoksen voimaantuloa, mutta oli samalla valmis keskustelemaan ehdotuksesta Kioton pöytäkirjan 2012 jälkeisten toimenpiteiden yhteydessä.

Asiakohdasta järjestettiin useita epävirallisia konsultaatiota, joita johti Mark Berman Kanadasta. Niiden perusteella päädyttiin Kioton pöytäkirjan alla tehtyihin päätelmiin, joiden mukaan Valko-Venäjän alustavan raportin tarkastus aloitetaan sitten, kun puolet muutoksen voimaantuloon vaadittavista ratifioinneista on tehty. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kynnys laukeaa sen jälkeen, kun puolet kolme neljäsosasta Kioton pöytäkirjan osapuolista eli 66 osapuolta ($(\frac{3}{4} \times 176) : 2$) on ratifioinut muutoksen. Tämä ei näytä kovin todennäköiseltä, joskaan ei täysin mahdottomaltakaan, sillä tähän mennessä muutoksen on ratifioinut vasta kolme osapuolta (Valko-Venäjä, Tshekki ja Uzbekistan). Australia ilmeisesti tulee tallettamaan sekä Kioton pöytäkirjan että Valko-Venäjän muutoksen ratifioinnin.

IV TIETEELLISTEKNISEN AVUSTAVAN TOIMIELIMEN 27. ISTUNTO (SBSTA 27)

4.1 Istunnon avaus ja järjestäytyminen (SBSTA asiakohdat 1-2)

Hanne Siikavirta

Puheenjohtaja Krishan Kumarsingh avasi istunnon. Agenda hyväksyttiin ilman muutoksia.

AOSIS-ryhmä painotti avajaispuheenvuorossaan sopeutumista, teknologian siirtoa ja systemaattista havainnointia sekä ehdotti IPCC erityisraportin tekemistä SIDS:eistä. LDC-ryhmä toi esille konkreettisten sopeutumistoimien toimeenpanoa, EGTT:n mandaatin jatkamista sekä tarvetta tukea LDC-maita. EU muistutti puheenvuorossaan IPCC:n neljännen arviointiraportin tuloksista, jotka antavat selkeän viestin tarpeesta toimia päättäväisesti ilmastonmuutokseen haasteeseen vastaamiseksi sekä sisältävät myös tietoa mahdollisuuksista toimia. SBSTA:n asiakohdista EU nosti esille CDM:n liittyvät kysymykset, EGTT:n mandaatin sekä metsäkadon vähentämisen. Sateenvarjoryhmä toivoi puheenvuorossaan, että teknologian siirron, metsäkadon vähentämisen sekä Nairobien työohjelman käsittelyssä saavutetaan edistymistä.

4.2 Viisivuotistyyöohjelma ilmastonmuutoksen aiheuttamista vaikutuksista ja haavoittuvuudesta sekä siihen sopeutumisesta (ns. sopeutumisen 5-vuotistyyöohjelma) (SBSTA asiakohda 3)

Sirkka Haunia

Työohjelman tarkastelua varten asetettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat Helen Plume (Uusi-Seelanti) ja Clifford Mahling (Jamaika). Osapuolet käsitelivät työohjelman edistymistä ensimmäisen vuoden aikana ja Nairobien työohjelman katalyyttistä roolia sopeutumisen edistämiseksi. Lisäksi käsiteltiin tarvetta perustaa erillinen asiantuntijaryhmä työohjelmaa varten. G77/Kiina sekä SIDS-saarivaltio-ryhmä kannattivat asiantuntijaryhmää, kun taas EU, USA ja muutamat muut maat kyseenalaistivat erillisen ryhmän tarpeellisuuden. Japani ehdotti, että asiaa käsiteltäisiin COP16:ssa. Päätös siirrettiin tehtäväksi SBSTA 29:ssä, jossa on määrä tarkastella Nairobien työohjelman ensimmäisiä toimia ja kartoittaa lisätehtäviä.

(FCCC/SBSTA/2007/L.17)

4.3 Teknologian kehittäminen ja siirto (SBSTA asiakohda 4)

Jukka Uosukainen, Jaakko Ojala ja Erja Fagerlund

COP:n alaisessa ja SBSTA:ssa käsiteltävässä asiakohdassa oli Balilla ensisijaisesti kysymys teknologian siirtoa käsittelevän asiantuntijatyöryhmän (EGTT- Expert Group on Technology Transfer) työn jatkamisesta. Vuosi sitten Nairobissa COP12:ssa pystyttiin jatkamaan mandaattia vain vuodella ja nyt oli päätettävä jatkomandaatista sekä oli valittava ryhmään uudet jäsenet (mm. 4 edustajaa EU:sta). SB26 - istunnoissa toukokuussa 2007 Bonnissa saatiin luonnosteltua asiaa koskeva päätösteksti ja nykyisenkaltaisen asiantuntijatyöryhmän tehtäväkuvaus. Nämä tekstit olivat neuvotteluiden pohjana COP13:ssa Balilla. Kehitysumaaryhmä kuitenkin toisti aiemmat tavoitteensa rahaston aikaansaamiseksi ja mutkisti asioiden käsittelyä.

EGTT-ryhmä on analysoinut teknologian siirron esteitä ja innovatiivisia rahoitusvaihtoehtoja yksityisen sektorin kanssa sekä jakanut tietoa ja erilaisia ohjeistoja teknologian siirrosta. Lähtökohtaisesti G77/Kiina halusi laajentaa ryhmän työtä ja statusta, kun taas sateenvarjoryhmän maat pitäytyisivät nykytilanteessa. EU on toiminut välittäjänä näiden kahden ryhmän välillä. EU on ehdottanut, että kiistanalaisimmat kysymykset sisällytettäisiin EGTT:n seuraavan kahden vuoden työohjelmaan. Kiistanalaisia kysymyksiä ovat mm. teknologian siirtoon liittyvien rahastojen perustaminen, seurantaan liittyvien indikaattoreiden kehittäminen ja teknologian rooli vuoden 2012 jälkeisessä sopimusjärjestelmässä. EU:lla on ollut ajatus, että EGTT voisi olla taho, joka kehittää ajatuksia teknologian roolista eli toimisi "ajatushautomona".

Ristiriitoja asiakohdan käsittelyssä on aiheuttanut myös se, että G-77/Kiina on pyrkinyt muuttamaan ryhmän tehtäviä enemmän toimeenpanon ja päätösten teon suuntaan. Tähän liittyy kysymys siitä, minkä elimen alla (SBI, SBSTA vai COP) ryhmä työskentelee ja kenelle se raportoi. G77:n/Kiinan tavoitteena on ollut erillisen rahaston perustaminen, joka auttaisi teknologian siirrosta ja tekijänoikeuksien ostamisessa kehitysmaille. Kehitysmaaryhmän voimakas kanta tässä kysymyksessä liittyy kehitysmaiden haluun asettaa ehtoja ilmastopöytäkirjan vuoropuhelussa käytyyn ja sen jatkossa käytävään keskusteluun tulevista kehitysmaiden toimista ja sitoumuksista.

G77/Kiina yllätti COP:n täysistunnossa muut osapuolet ehdottamalla, että teknologian siirtoa koskevia toimeenpanokysymyksiä käsiteltäisiin SBI:ssä. Kukaan ei vastustanut ehdotusta ja seurauksena oli agendakiista SBI:ssä istunnossa. Lopputuloksena asiakohda hyväksyttiin SBI:n agendalle. Perustettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat Jukka Uosukainen (Suomi) ja Philip Gwage (Uganda). Asiakohtaa käsiteltiin myös SBSTA:n puolella toimineessa kontaktiryhmässä, jonka puheenjohtajina toimivat Carlos Fueller (Belize) ja Kunihiko Shimada (Japani).

Teknologian kehityksestä ja siirrosta järjestettiin myös korkean tason pyöreän pöydän keskustelu 12.12.2007.

EU tavoitteli SBSTA:n puolella ensisijaisesti yhteisymmärrystä EGTT:n jatkosta. Kontaktiryhmä aloitti edellisestä SBSTA:sta periytyvien luonnosasiakirjojen käsittelyn EGTT:tä koskevan päätöksen ja ryhmän työnkuvauksen osalta. Tässä edettiin mm. EGTT:n seuraavan 5-vuotiskauden jatkomandaatin osalta. Keskusteluissa käytiin läpi sitä, mitä asioita käsitellään EGTT:ssä ja mitä muissa elimissä kuten SBI:ssä tai muissa sopimuksen elimissä ja miten EGTT raportoi.

Toimeenpanoasiat kuten rahaston perustaminen ja toimeenpanon seurannan indikaattorit käsiteltiin SBI:n puolella. EU piti edelleen kantansa mukaisesti rahastokeskustelua enenaikaisena. Muut teollisuusmaat suhtautuvat rahastokeskusteluun erittäin varauksellisesti. G77/Kiinan pyrkimyksenä oli kuitenkin rahastoa (facility) koskevan päätöksen tekeminen Balilla. SBI:n alla työskentelevä kontaktiryhmä aloitti työnsä perjantaina 7.12.2007. Alkupuheenvuorojen jälkeen G77 esitti päätöstekstin, joka tähtäsi sopeutumiseen ja päästöjen vähentämiseen liittyvän teknologian kehittämiseen ja siirtoon, sen levittämiseen ja käyttöön ottoon erityisesti kehitysmaissa. Aloitteeseen sisältyi myös ehdotus rahaston perustamisesta (MTF - multilateral technology cooperation fund), rahaston periaatteet (ns. incremental cost), toimeenpanon seurannan ja raportoinnin kehittäminen, vaatimus teollisuusmaaosapuolille rahallisen ja muun tuen antamiseen teknologian siirrolle rahaston kautta, kansallisen vastuuviranomaisen nimeäminen teknologian siirrolle ja läheteiden lähettäminen asiasta 15. helmikuuta 2008 mennessä ko. velvoitteiden toteuttamisen esteistä.

SBSTA:n ja SBI:n alla käytyjä neuvotteluja ei saatu päätökseen. SBSTA:n päätelmät viimeisteltiin vasta COP:n käsittelyssä, jossa laadittiin myös erilliset osapuolikokouspäätökset SBSTA:n ja SBI:n osalta.

Päätelmissä (FCCC/CP/2007/L.3) pyydetään sihteeristöä järjestämään alueellisia koulutusohjelmia ja työpajoja vuonna 2008 ja 2009, adaptaatioteknologioita käsittelevä kokous SB 28:ssa, päivittämään UNDP:n käsikirja teknologia tarpeiden arvioinnista (TNAs) sekä järjestämään EGTT:n kokous pikaisesti.

Osapuolikokouksen SBI-päätöksessä (UNFCCC/CP/2007/L.2) todetaan, että EGTT raportoi asiaa käsitteleville alaelimille (muotoilu mahdollistaa raportoinnin myös ad hoc työryhmille). Päätöksessä luetellaan oleelliset kysymykset liittyen teknologian kehityksen ja siirron nykyisiin ja uusiin rahoituskeinoihin. GEF:ä pyydetään kehittämään strateginen ohjelma tutkimaan investointien lisäämistä teknologian siirtoon kehitysmaihin ja raportoimaan tästä SBI28:lle. EGTT:n tulee myös kehittää SBI:n käyttöön indikaattoreita, joiden avulla voidaan seurata sitä, miten teollisuusmaat ovat täyttäneet sopimuksen art. 4.5 velvoitteita. Osapuolia pyydettiin antamaan lähetteet 15.2.2008 mennessä näkemyksistään koskien sopimuksen artiklan 4.5. arviointia. Osapuolia pyydetään myös nimeämään kansallinen toimija, joka on vastuussa ko. asian toimeenpanosta (national entity).

Osapuolikokouksen SBSTA-päätöksessä (UNFCCC/CP/2007/L.4) sovitaan EGTT:n jatkomandaatista seuraavaksi viideksi vuodeksi ja tehtävistä. Todetaan, että päätöksessä 4/CP.7 määritellyt viisi asiakokonaisuutta muodostavat edelleen pohjan artikla 4.5 toimeenpanolle. EGTT:n tulee laatia työohjelma seuraavalle kahdelle vuodelle. Työohjelman hyväksyy SBSTA:n ja SBI:n yhteinen kontaktiryhmä SB28:ssa. Työohjelmassa tulee käsitellä toimeenpanoon liittyviä kysymyksiä aikavälillä 2008-2012. Tämän lisäksi tulee laatia vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskeva strategiapaperi, jota käsitellään SB30:ssa.

EGTT:n jäseniksi valittiin EU:sta Jukka Uosukainen (Suomi), Holger Liptow (Saksa), Ronald Schillemans (Hollanti) ja Morgan Bazilian (Irlanti). EU:n arvion mukaan EGTT:n työ vaatii EU:lta tukea noin 1 miljoona euroa/a. Useimmat EU:n jäsenmaat ilmoittivat antavansa tukensa. Suomen osuus on noin 20 000 euroa, jonka Suomi alustavasti lupasi.

Voidaan todeta, että teknologia nousi kokouksen aikana ja sen tuloksissa yhdeksi vuoden 2012 jälkeiseen sopimukseen liittyväksi keskeiseksi elementiksi. Seuraavien kahden vuoden aikana Kööpenhaminan COP 15:een mennessä on kehitettävä ratkaisu teknologian roolista tulevassa ilmastopoliittisessa järjestelmässä.

4.4 Metsäkadon aiheuttamien päästöjen vähentäminen kehitysmaissa (deforestation) (SBSTA asiakohta 5)

Anne Vehviläinen, Veikko Marttila

Asiakohdassa käsiteltiin arviolta kaksivuotista, kehitys- ja neuvotteluprosessia (työohjelma) siitä, miten kehitysmaiden metsäkadosta aiheutuvat päästöt voitaisiin ottaa mukaan tulevassa vuoden 2012 jälkeisessä sopimuksessa.

Neuvottelut käynnistyivät Bonnissa 7-18.5.2007 pidetyssä SBSTA 26-kokouksessa hyväksytyyn luonnospäätöstekstin pohjalta (FCCC/SBSTA/2007/4). Kontaktiryhmän puheenjohtajana toimi Audun Rosland (Norja) ja varapuheenjohtajana Hervian Carlino

(Argentiina). Neuvottelut etenivät alkuvaiheessa hitaasti. Vaikeimpana kohtana oli tulevan työn laajuudesta päättäminen. Kontaktiryhmän pääsi yhteisymmärrykseen siitä, että työohjelman puitteissa tarkastellaan metsäkadon lisäksi myös metsien tilan huononemista. Lisäksi päästiin yhteisymmärrykseen, että asiaa koskevassa jatkoprosessissa tulisi arvioida myös hiilivarastojen suojelua ja laajentamista.

SBSTA 27:n istunnossa (11.12.2007) käytiin keskustelu siitä tulisiko kysymystä tarkastella tulevaisuudessa myös laajemmassa maankäyttöä koskevassa kontekstissa. Tästä kysymyksestä ei päästy yhteisymmärrykseen. SBSTA siirsi luonnospäätöstekstin (FCCC/SBSTA/2007/L23/Add1./Rev. 1) COP 13

Asiakohtaa käsiteltiin COP:n täysistunnossa 14.12. Asiakohdan käsittelyn pohjana oli SBSTA 27:n luonnospäätösteksti (FCCC/SBSTA/2007/L23/Add1./Rev.1), jossa avoimena olivat vain artikkelit 11 ja 12.. Täysistunnossa päätöksen sisältö pysyi SBSTA:n luonnospäätöksen mukaisena. Täysistunnon päätöstekstissä -/CP 13 tulevaisuuden tarkastelussa pääpaino on metsäkatoon ja metsien tilan huononemiseen liittyvien positiivisten kannustimien ja poliittikalähestymistapojen tarkastelussa. Tämän lisäksi tarkastellaan suojelun, metsien kestävä hoidon ja käytön sekä metsien hiilivastojen edistämisen vaikutuksia tässä asiayhteydessä. EU:n tavoitteena on ollut, että metsäkatoon liittyvät kysymykset muodostavat yhden tulevan ilmastoregiimin osan. Tältä osin metsäkatokysymyksessä saavutettu neuvottelutulos on EU:n tavoitteiden mukainen.

Tulevaisuuden tarkastelun pohjaksi päätösteksti sisältää työohjelman vuosille 2008-2009. Työohjelmaan kuuluu esimerkiksi eri osapuolille ja sidosryhmille avoin hanke- luontoinen koevaihe, lähete liittyen metodologisiin kysymyksiin ja workshop liittyen metodologisiin kysymyksiin. Japani ilmoitti tarjoutuvansa järjestämään työohjelman sisältämän metodologiatyöhön liittyvän workshopin. Workshop pidetään todennäköisesti Okinawalla lokakuussa 2008. Varsinaiset suositukset liittyen metodologioihin (esimerkiksi kansallinen/alueellinen lähestymistapa, päästöjen vähentämisen seuraamiseen liittyvät metodologiat) on tarkoitus tehdä vuosina 2008 ja 2009.

4.5 Tutkimus ja systemaattinen havainnointi (SBSTA asiakohda 6)

Hanne Siikavirta

Asiakohdassa käsitellään vuorotellen tutkimusta ja systemaattista havainnointia. SBSTA 27 -istunnossa vuorossa oli systemaattinen havainnointi. Asiakohdassa käsitellään ilmaston maailmanlaajuisista havainnointia. SBSTA 23-istunnossa oli päätetty uudistaa UNFCCC:n raportointiohjeet maailmanlaajuiselle havainnointijärjestelmälle, jotta voidaan ottaa huomioon GCOS:in (Global Climate Observing System) prioriteetit. Asiaa käsiteltiin SBSTA 25 -istunnossa GCOS:n (Global Climate Observing System) sihteeristön laatima ehdotuksen pohjalta. SBSTA 25 päätti käsitellä em. ehdotuksen tai sen päivitetyn version pohjalta uudistettuja raportointiohjeita SBSTA 27 -istunnossa ja tehdä päätösluonnoksen COP 13:lle. Asiakohdan käsittelyn pohjana olivat GCOS:in sihteeristön päivitetty ehdotus (FCCC/SBSTA/2007/MISC.26), GTOS:in (Global Terrestrial Observing System) sihteeristön edistymisraportti ja sen päivitys koskien ohjemateriaaleja, standardeja ja raportointiohjeita (FCCC/SBSTA/2007/MISC.27 ja FCCC/SBSTA/2007/MISC.6).

SBSTA:n avajaisistunnossa kuultiin GCOS:in ja GTOS:in esitykset ja perustettiin epävirallinen kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat Stefan Rösner (Saksa) ja David Lesolle (Botswana). Asiakohdasta hyväksyttiin päätelmät (FCCC/SBSTA/2007/L.14) ja COP-päätös (FCCC/SBSTA/2007/L.14/Add.1).

SBSTA päätelmissä pyydetään osapuolia toimittamaan lisätietoa kansallisista toimistaan liittyen GCOS:in toimeenpanosuunnitelmaan 15.9.2008 mennessä. GCOS:in sihteeristöä pyydetään toimittamaan kattava toimeenpanosuunnitelman edistymistä kuvaava raportti SBSTA 30:n (kesäkuu 2009). Päätelmissä esitetään myös huoli GCOS:in alueellisten työpajojen alueellisten toimintasuunnitelmien puutteellisesta toimeenpanosta ja pyydetään kansainvälisiä järjestöjä ja kehitykseen osallistuvia kumppaneita lisäämään teknistä sekä rahallista tukea. SBSTA pyytää myös CEOS:ia (Committee on Earth Observation Satellites) toimittamaan päivityksen edistymisestään SBSTA 29:n.

COP-päätöksessä hyväksytään päätöksen liitteenä olevat uudistetut UNFCCC:n raportointiohjeet maailmanlaajuiselle havainnointijärjestelmälle. Todetaan, että nämä otetaan välittömästi käyttöön yksityiskohtaisten teknisten raporttien valmistelussa. I liitteen maita pyydetään liittämään nämä raportit kansallisiin tiedonantoihinsa. I liitteen ulkopuolisia maita pyydetään tuottamaan raportti vapaaehtoisesti.

4.6 Hallitustenvälisen ilmastopaneelin (IPCC) neljäs arviointiraportti (asiakohta 7)

Hanne Siikavirta

Hallitustenvälisen ilmastopaneelin vuoden 2007 aikana valmistuneen neljännen arviointiraportin käsittely sisältyi ilmastopaneelin osapuolikokouksen asialistalle. IPCC:n puheenjohtaja Rajendra Pachauri esitteli neljännen arviointiraportin tuloksia COP:ille 7.12.2007 sekä ministereille korkean tason osuuden aikana 13.12.2007.

COP siirsi avajaisistunnossaan IPCC:n neljännen arviointiraportin käsittelyn SBSTA:lle. SBSTA-27:ää pyydettiin käsittelemään neljännen arviointiraportin tuloksia sekä sitä, miten ilmastopaneelin osapuolien voisi hyödyntää niitä työssään. EU:n tavoitteena oli, että IPCC:n neljättä arviointiraporttia käsitellään perusteellisesti ja tämä näkyy kaikissa Balin keskeisissä päätöksissä. EU:n tavoitteena oli myös sopia siitä, että IPCC:tä pyydetään esittämään päivitys keskeisten tulosten osalta lokakuuhun 2009 mennessä.

Asiakohta avattiin SBSTA:n istunnossa 4.12.2007. IPCC:n sihteeristö esitteli neljännen arviointiraportin keskeiset tulokset. Useat kehitysmaat nostivat puheenvuoroissaan esille alueellisen ja paikallisen mallintamisen tarpeen. EU esitti ehdotuksensa raportin keskeisten osien päivityksestä vuonna 2009. Ehdotusta tukivat Norja ja Kolumbia. Jamaika toi esille tarpeen tarkastella nykyistä alhaisempia ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuden vakautustasoja. Asian käsittely tapahtui epävirallisissa konsultaatioissa Ismail Elgizoulin (Sudan) ja Jean-Pascal van Yperselen (Belgia) johdolla.

Keskeisiksi neuvottelukysymyksiksi nousivat IPCC-työpajan järjestäminen sekä sen ajankohta ja EU:n ehdottama keskeisten tulosten päivitys vuonna 2009. Keskeiseksi kiistakysymykseksi nousi se tulisiko COP:in vain todeta IPCC:n tulokset vai vastata niihin yksityiskohtaisemmin tunnistamalla tarvittavia toimia ja jatkotoimenpiteitä. Neuvottelut olivat vaikeita, mutta lopulta SBSTA hyväksyi asiakohdasta päätelmät (FCCC/SBSTA/2007/L.20/Rev.1). COP hyväksyi päätöksen (FCCC/SBSTA/2007/L.20/Add.1/Rev.1) päätösistunnossaan 15.12.2007.

Päätelmissä SBSTA toteaa, että kaikkien ilmastopaneelien ja Kioton pöytäkirjan alla käytävien oleellisten neuvotteluiden on tarpeen saada tieto IPCC:n neljännen arviointiraportin tuloksista. Sihteeristöä pyydetään järjestämään IPCC-työpaja. Osapuolia pyydetään toimittamaan lähetteet näkemyksistään liittyen IPCC:n neljännen arviointira-

porttiin 15.2.2008 mennessä. IPCC:n neljännen arviointiraportin tarkastelu saatetaan päätökseen SBSTA29:ssä.

COP-päätöksessä todetaan IPCC:n neljännen arviointiraportin tulosten olevan arvovaltaisin arvio ilmastonmuutoksesta ja kehoitetaan osapuolia hyödyntämään raportin tuloksia kaikissa oleellisissa asiakohdissa käytävissä neuvotteluissa ml neuvottelut tulevista toimista. Lisäksi osapuolia kehoitetaan hyödyntämään tuloksia kansallisissa politiikoissaan. IPCC:tä pyydetään toimittamaan osapuolille jatkossakin ajankohtaista tietoa ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta.

4.7 Ilmastopimuksen menetelmäkysymykset (SBSTA asiakohda 8)

4.7.1 Ilmastopimuksen I-liitteen maiden inventaarioiden tarkastukset (asiakohta 8a)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

Sihteeristö on tuottanut COP 9:ssa (12/CP.9) ja SBSTA 24:ssa (FCCC/SBSTA/2006/5) sovitun mukaisesti Annex I-maiden inventaarioiden tarkastuksia koskevan yhteenvetoraportin, jonka sihteeristö esitteli. Raportti sisältää tietoa inventaarioiden tarkastuksista välillä lokakuu 2006-marraskuu 2007 sekä vuoden 2007 loppupuolelle ja vuodelle 2008 suunnitelluista toimista. Raportissa on myös tietoa tarkastajien koulutuksesta, johtotarkastajien kokouksesta sekä asiantuntijatietokannan (roster of expert) päivittämisestä. Raportin käsittelyä jatkettiin epävirallisissa konsultaatioissa, joita vetivät Ms. Anke Herold (EC) sekä Mr. Nagmeldin Elhassan (Sudan) joiden jälkeen päätösluonnos hyväksyttiin SBSTA:ssa (FCCC/SBSTA/2007/L.12).

Päätöksessä nostetaan esille monet tarkastustoimintaan liittyvät kysymykset, kuten tarkastajien riittämätön lukumäärä ja koulutuksen järjestämisen tärkeys, joiden ratkaisemiseksi osapuolia kehoitetaan antamaan tukea. Sihteeristöä pyydetään edelleen kehittämään raportoinnin apuvälineitä, kuten CRF Reporter-ohjelmistoa. Edelleen päätöksessä todetaan sekä resurssien että aikataulujen puolesta tulevat vaateet osapuolille, tarkastajille ja sihteeristölle, mikä kaikki edellyttää tietyn joustavuuden sallimista tarkastustoiminnalle.

4.7.2 Työkalu kasvihuonekaasuinventaaritietojen kokoamiseen (asiakohta 8b)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

Sihteeristö on toteuttanut web-pohjaisen tietokannan, josta voi hakea ja vertailla kasvihuonekaasuinventaaritietoa esimerkiksi maittain tai kaasuittain. Työkalua kehitetään edelleen ottamalla mukaan erilaisia indikaattoreita. Sovelluksessa on havaittu myös muita kehittämistarpeita. Asiaa käsiteltiin epävirallisissa konsultaatioissa, joita veti Mr. Len Brown (NZ). Puheenjohtajan päätösluonnos FCCC/SBSTA/2007/L.15 hyväksyttiin SBSTA:ssa.

Päätöksessä todetaan, että sihteeristön on liitettävä sovellukseen SBSTA 29 istuntoon mennessä (joulukuu 2008) jos ko. kehitysohjelmaan on resursseja, yksinkertainen ja käytäjäystävällinen työkalu indikaattoreiden tuottamiseen päästö-, väestömäärä- sekä BKT-tietoja hyväksi käyttäen.

Lisäksi sihteeristöä pyydettiin kehittämään SBSTA 28 istuntoon mennessä (kesäkuu 2008) erillinen sovellus Kioton pöytäkirjan mukaisten, kansallisten perusvuoden kokonaispäästömäärien tarkasteluun. Tietojen on perustuttava tarkastuksissa hyväksytyihin päästömääriin.

SBSTA päätti edelleen palata asian käsittelyyn SBSTA 29 istunnossa tarkoituksena katsoa, miten GHG interface-sovellusta edelleen kehitettäisiin.

4.7.3 Kansainvälisen laiva- ja lentoliikenteen päästöt

Asiakohtaa käsiteltiin SBSTA:n täysistunnossa 4.12.07. EU, Norja ja Tuvalu ehdottivat kontaktiryhmää, mitä Saudi-Arabia vastusti. Norja informoi Oslossa pidetystä teknisestä työpajasta. Puheenjohtaja Kumarsingh konsultoi sekä tästä asiakohdasta että artikla 2.3 (politiikkatoimien haitalliset vaikutukset) liittyen. Nytkään ei näissä asioissa edistytty, vaan molemmat asiakohdat siirtyvät SBSTA 28 asialistalle.

4.8 Kioton pöytäkirjan menetelmäkysymykset (asiakohta 9)

4.8.1 HFC-23 tuhoaminen uusissa HCFC-22-laitoksissa: myönnettävien sertifioidujen päästövähennysten seuraamukset (asiakohta 9a)

Karoliina Anttonen, Harri Laurikka

Asiakohdan käsittely perustuu COP/MOPin päätökseen 8/CMP.1, joka toteaa, että päästövähennysyksiköiden (CER:ien) myöntäminen HFC-23 -sivutuotekaasun tuhoamisesta HCFC-22-tuotantolaitoksilla voi johtaa HCFC-22:n globaali tuotannon kasvuun ja siten haitata muiden multilateraalien ympäristösopimusten tavoitteiden toteutumista. COP/MOP-päätös pyytää SBSTA:a laatimaan CDM:n hallintoneuvostolle rahoituspäätösten tekemistä koskevat suositukset, jotta varmistetaan, ettei CDM-projekteilla ole em. kaltaisia haittavaikutuksia.

EU:n mukaan riski haittavaikutuksista on todellinen ja päästövähennysyksiköiden myöntäminen HFC-23 -sivutuotekaasun tuhoamisesta uusissa tuotantolaitoksissa antaa väärän kannustimen HCFC-22 -tuotannon kasvattamiseen. EU on nähnyt hankalaksi edetä asiakohdassa ilmastoneuvottelujen puolella ennen kuin Montrealin pöytäkirja on päässyt päätökseen HCFC-yhdisteiden käytöstä poiston aikataulusta. Montrealin pöytäkirjan osapuolikokous sopi syyskuisessa osapuolikokouksessaan HCFC-yhdisteiden aikaistetusta käytöstä poistosta. Asiaan ei ole aiemmissa neuvotteluissa löydetty ratkaisua, minkä vuoksi sen käsittely on siirtynyt SBSTA 27:een.

EU torjui puheenvuorossaan uusien laitosten tuomisen CDM:n piiriin ja esitti vaihtoehtoisten rahoituskeinojen etsimistä. Kiina ilmoitti nopeuttavansa kansallisesti HCFC-yhdisteistä luopumista kymmenellä vuodella Montrealin sopimuksen aikataulusta ja odottavansa vastinetta. Japani, Brasilia ja Argentiina vastustivat HFC-23:n tuhoamisen kreditointia uusissa laitoksissa samoilla perusteilla kuin EU. Senegal totesi, etteivät HFC-hankkeet edistä kestävä kehitystä.

Asiakohtaa käsiteltiin epävirallisissa konsultaatioissa, joiden puheenjohtajina toimivat Marcela Main (Chile) ja Klaus Radunsky (Itävalta). Kiina oli neuvotteluissa yksin kreditointivaatimuksen kanssa, mutta ilmaisi, ettei tule hyväksymään vaihtoehtoisia rahoituskeinoja. Pj valmisteli ensimmäisen tapaamisen perusteella päätösluonnoksen, joka ei sopinut osapuolille. EU ei liikkunut kannastaan, vaan esitti että HFC-23:n tuhoamiseen

etsittäisiin vaihtoehtoisia rahoituskeinoja. Pj kysyi, haluavatko osapuolet hahmotella päätökseen teitä, jolla asiassa voitaisiin edetä. Kiina totesi, että on parempi siirtää asia eteenpäin ja että asia tulee pysymään SBSTA:n asialistalla, kunnes ratkaisu löytyy.

EU on tutkimassa mahdollisuutta rahoittaa HFC-23:n tuhoamisesta syntyvät lisäkustannukset GEFin (Global Environment Facility) kautta. Vaihtoehtoisten rahoituskanavien kartoittaminen vaatii kuitenkin lisätyötä ja aikaa.

Neuvottelut päätettiin päätelmällä FCCC/SBSTA/2007/L.13, jonka mukaan asiaa ei saatu päätökseen ja käsittelyä jatketaan SBSTA28:ssa kesäkuussa 2008.

4.8.2 Pienen mittakaavan metsityshankkeiden rajan muuttaminen (asiakohta 9 b)

Anne Vehviläinen, Karoliina Anttonen, Harri Laurikka

Asiakohta käsittelee pienen mittakaavan puhtaan kehityksen mekanismin metsitys- ja uudelleenmetsityshankkeiden rajan nostamista. G77, erityisesti useat Latinalaisen Amerikan maat (Kolumbia, Bolivia, Ecuador), kannattivat rajan nostamista vetoamalla päätöksen hyötyihin pienituloisille yhteisöille. Brasilia ja Indonesia vastustivat vedoten siihen, ettei rajan nostaminen välttämättä hyödytä pienituloisia yhteisöjä, vaan että nieluhankkeiden vähäinen menestys johtuu vähäisestä kysynnästä hiilimarkkinoilla. Tuvalu vastusti ympäristöperusteilla. EU ei pitänyt asiakohdassa puheenvuoroa.

Asiakohtaa varten perustettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat Marcela Main (Chile) ja Klaus Radunsky (Itävalta). Kontaktiryhmässä Norja, Australia, Kanada, Japani ja Senegal tukivat rajan nostamista. Intia tuki Brasiliaa rajan pitämisessä ennallaan. EU pysyi hiljaa myös neuvotteluissa.

Asiassa päästiin kompromissiin. Päätöksen FCCC/SBSTA/2007/L.18 mukaan SBSTA päätti suositella osapuolikokoukselle, että pienten metsitys- ja uudelleenmetsityshankkeiden päästövähennysraja nostetaan 8 000 tonnista 16 000 tonniin vuodessa päätösesityksen FCCC/SBSTA/2007/L.18/Add.1 mukaisesti.

4.8.3 Hiilidioksidin talteenotto ja varastointi (CCS) geologisiin muodostumiin osana puhtaan kehityksen mekanismia (CDM) (Asiakohta 9c)

Harri Laurikka, Karoliina Anttonen

Kioton pöytäkirjan osapuolten konferenssi päätti toisessa istunnossaan (päättös 1/CMP.2, para 21 - 22) pyytää osapuolilta sekä järjestöiltä näkemyksiä CCS-teknologian sisällyttämisestä CDM:iin. Osapuolten näkemykset on esitetty dokumentissa FCCC/SBSTA/2007/MISC.18 ja järjestöjen sihteeristön nettisivulla: http://unfccc.int/parties_and_observers/ngo/items/3689.php. Avausistunnossa osapuolet esittivät hyvin erilaisia näkemyksiä CCS-teknologian sopivuudesta CDM:iin. Kielteisesti suhtautuvia osapuolia olivat Brasilia, Intia, Nigeria ja Afrikka-ryhmä, Mikronesia ja AOSIS-ryhmä, Tuvalu, Jamaika, ja Senegal. EU, Pakistan ja G-77 -ryhmä, Kanada, Norja, Etelä-Korea, Japani, Saudi-Arabia, Kiina, Qatar, Australia, Algeria, Oman ja Arabiemiraatit olivat valmiita keskustelemaan työohjelmasta, jonka avulla asiakohdasta tehtäisiin päätös CMP:n 4:nnessä istunnossa 2008.

Käsittelyyn perustettiin kontaktiryhmä (pj. Marcela Main, Chile, ja Klaus Radunsky, Itävalta). Kontaktiryhmän neuvottelut olivat erittäin vaikeat. Niissä käsiteltiin prosessia

ennen CMP4:ää, erillisen workshopin järjestämisestä vuonna 2008, mahdollisia läheteitä ja niiden sisältöä. Kielteisesti CCS-tekniikan hyödyntämiseen CDM:ssä suhtautuvat osapuolet vastustivat erillisen workshopin järjestämisestä sekä läheteiden sisällön rajaamista. Osapuolilla oli suuria, periaatteellisia näkemyseroja asiakohdan lopputuloksesta.

Asiakohdasta saatiin viime hetkillä päätös (FCCC/SBSTA/ 2007/L.19), jonka mukaan SBSTA pyytää sihteeristöä valmistelemaan synteesiraportin edellisistä läheteistä. Synteesiraporttia käsitellään SBSTA 28:ssa kesäkuussa 2008. Tämän jälkeen osapuolilla, kansainvälisillä järjestöillä ja akkreditoituilla kansalaisjärjestöillä on mahdollisuus tehdä uudet läheteet 16.6.2008 mennessä. Näiden pohjalta SBSTA pyysi sihteeristöä laatimaan synteesiraportin SBSTA 29:iin.

4.8.4 Kioton pöytäkirjan artiklan 3.3 ja 3.4 raportointitaulukot (asiakohta 9d)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

Asiakohdan alla käsiteltiin Kioton pöytäkirjan artiklan 3.3 ja 3.4:n mukaisia raportointitauluja. COP 10:ssa tehdyn päätöksen mukaisesti (15/CP.10) Kioton pöytäkirjan osapuolet ovat voineet toimittaa sihteeristölle näkemyksiään kyseisen päätöksen liitteessä II olevista raportointitauluista (FCCC/SBSTA/MISC.28). Sihteeristö on tehnyt yhteenvedon osapuolten kommentteista (FCCC/SBSTA/2007/INF.2). EU:n tavoitteena oli, että taulujen käsittely rajoittuisi teknisiin korjauksiin ja parannuksiin, joka tarkoittaa taulujen ymmärrettävyyden ja selkeyden parantamista (erityisesti NIR 2). Ns. accounting-taulu on sisällytetty nykyiseen taulupakettiin mutta sitä ei ole virallisesti hyväksytty. Tavoitteena oli hyväksyä kyseinen taulu osaksi taulupakettia siten, että sihteeristö voi jatkaa CRF Reporter-ohjelmiston kehittämistä ja sisällyttää kyseisen taulun ohjelmiin. Sihteeristö esitteli raportin ja asian käsittelyä jatkettiin epävirallisissa konsultaatioissa, joita vetivät Ms. Anke Herold (EC) sekä Mr. Nagmeldin Elhassan (Sudan).

Joitakin teknisiä parannuksia esitettiin jo hyväksytyihin tauluihin ja niistä päästiin sopuun. Koska accounting-tauluun tuli paljon muutoksia, useat osapuolet eivät olleet valmiita hyväksymään niitä vielä perjantaina vaan halusivat lisää aikaa. Seuraava kokous tauluista oli maanantaina mutta Brasilia ilmoitti heti aluksi, että se ei ole valmis hyväksymään päätösluonnoksen Annex II liitettä. Kiina tuki tässä Brasiliata. Kyseinen liite oli kopio sihteeristön *Kyoto Protocol Reference Manual*-raportin accounting:ia käsittelevästä kohdasta, joka oli tarkoitus liittää päätökseen. Liitteessä oli kuvattu esimerkein accounting-taulun rakennetta ja laskentamenetelmiä. Mukana olivat myös laskennassa käytetyt yhtälöt. Koska Annex II-liite sisällytettiin päätösluonnokseen viikon lopussa, useat maat eivät ehtineet saada kommentteja nieluasiantuntijoiltaan. Lisäksi accounting-tauluun lisätyt viitteet olivat vielä maanantaina osin virheellisiä. Taulun sisällyttämistä pidettiin kuitenkin tärkeänä (EU, Kanada, Venäjä, Japani) sen sisältämän informaation vuoksi, joka helpottaa tarkastajien työtä ja parantaa inventaarioiden vertailtavuutta. Lisäksi esille tuotiin se, että sihteeristö tarvitsee aikaa kehittää CRF Reporter-ohjelmisto valmiiksi ennen artiklan 3.3 ja 3.4:n raportoinnin alkamista vuonna 2010.

Lopulta asiassa päädyttiin kompromissiin siten, että kaikki taulut sisällytetään päätösluonnoksen Annex I:een mukaan lukien accounting-taulu ja Annex II (yhtälöt) poistetaan. Accounting-taulun status on edelleen informatiivinen eli lisätietoa tuottava. Sihteeristö pääsee kuitenkin jatkamaan CRF Reporter-ohjelmiston kehittämistä. Tavoitteena on hyväksyä taulut lopullisesti SBSTA 28:ssa. Puheenjohtajan päätösluonnokset FCCC/SBSTA/2007/L.21 sekä Add.1 esiteltiin SBSTA:lle. Brasilia ehdotti vielä korjauksia accounting-taulun alaviitteisiin, jonka jälkeen SBSTA hyväksyi päätösluonnokset.

4.9 Ilmastonmuutoksen hillitseminen: tieteelliset, tekniset ja sosio-ekonomiset näkökohdat (SBSTA asiakohda 10)

Hanne Siikavirta

SBSTA 23:ssa sovittiin viiden mitigaatiotyöpajan sarjasta. Ko. päätöksen mukainen viides muita kasvihuonekaasuja kuin hiilidioksidia käsitellyt työpaja järjestettiin SBSTA 27:ssä. Lisäksi raportoitiin COP13:lle asiakohdassa tehdystä työstä. Asiakohdan käsittelyn pohjana SBSTA:ssa olivat osapuolten lähetteet, jotka sisälsivät näkemyksiä työpajoissa käsitellyistä aiheista (FCCC/SBSTA/2007/MISC.20) sekä sihteeristön laatima yhteenveto osapuolten työpajoissa esittämistä tiedoista sekä SBSTA:n puheenjohtajan tekemät suulliset yhteenvedot työpajoista SBSTA-24:ssä ja SBSTA-26:ssä.

EU:n tavoitteena asiakohdassa oli, että sovittaisiin mahdollisuudesta jatkaa hyödylliseksi koettua tiedon- ja kokemustenvaihtoa konkreettisista hillitsemistoimista työpajamuotoisesti sovittavan työohjelman mukaisesti. Työpajojen tulisi tukea vuoden 2012 jälkeisen ilmastopimusjärjestelmän neuvotteluja.

Asiakohda avattiin SBSTA:n istunnossa 4.12.2007. Kiina, Saudi-Arabia ja USA totesivat, että asiakohdassa käsitellään asioita, joita käsitellään myös muissa asiakohdissa. Asiakohdan käsittely tapahtui epävirallisissa konsultaatioissa Greg Pickerin (Australia) johdolla. SBSTA hyväksyi päätelmät (FCCC/SBSTA/2007/L.16).

Päätelmissä todetaan, että asiakohdan puitteissa järjestetyt työpajat ovat tarjonneet mahdollisuuden alustavaan hyödylliseen tiedon- ja kokemustenvaihtoon. Todetaan myös, että ilmastonmuutoksen hillitsemistä käsitellään muissa sekä ilmastopimuksen että Kioton pöytäkirjan alaisissa asiakohdissa (IPCC:n neljäs arviointiraportti, AWG sekä pitkän aikavälin yhteistyö ilmastonmuutokseen vastaamiseksi ilmastopimuksen puitteissa). Mitigaatioasiakohdan käsittelyä jatketaan SBSTA 28:ssä. Osapuolia pyydetään toimittamaan näkemyksensä asiakohdan puitteissa tehtävästä työstä 15.3.2008 mennessä.

Muita kasvihuonekaasuja kuin hiilidioksidia käsitellyt työpaja järjestettiin 7.12.2007. Esityksiä pitivät Saksan, Hollanin, Uuden Seelannin, UK:n, USA:n ja Uruguay'n edustajat. Työpajan esitykset löytyvät sihteeristön verkkosivuilta http://unfccc.int/methods_and_science/mitigation/items/4114.php.

4.10 Kioton pöytäkirjan artiklaan 2.3 liittyvät asiat (SBSTA asiakohda 11)

Katso kohta 4.7.3 "Kansainvälisen laiva- ja lentoliikenteen päästöt".

V TOIMEENPANOJA SEURAAVAN ALAELIMEN 27. ISTUNTO (SBI 27)

5.1 Istunnon avaus ja järjestäytyminen (SBI asiakohdat 1-2)

Hanne Siikavirta

SBI:n asialistaa hyväksyttäessä ongelmaksi muodostui aiemmin COP 13 avausistunnossa hyväksytty päätösehdotus koskien teknologian siirron käsittelemistä SBSTA:n lisäksi myös SBI:n asialistalla. Asiasta käydyn pitkän keskustelun jälkeen, puheenjohtaja Asadi totesi, että tarkasteltuaan COP 13 avausistunnon muistiinpanot, hänen on hyväksyttävä asiakohda SBI:n asialistalle.

5.2 Ilmastopimuksen I-liitteen osapuolten (teollisuusmaiden) kansalliset tiedonannot ja kasvihuoneinventaarit (SBI asiakohda 3)

5.2.1 Yhteenveto neljännen maaraportin tiedoista (SBI asiakohda 3a)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

COP 8:ssa sovitun mukaisesti (4/CP.8) Ilmastopimuksen osapuolten piti toimittaa sihteeristölle 4. kansallinen tiedonanto eli maaraportti (4 NC) 1.1.2006 mennessä. Sihteeristö on tuottanut synteesiraportin I-liitteen maiden toimittamista tiedoista (FCCC/SBI/2007/INF.6 sekä Add.1 ja Add.2). Raportti esiteltiin SBI:lle ja jatkokäsittelyä varten perustettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat Ms. Sushma Gera (Kanada) sekä Mr.Hongwei Yang (Kiina).

Viidennen kansallisen tiedonannon (5 NC) toimittamisajankohdaksi olivat ehdolla 15.4.2009, 30.11.2009 sekä 1.1.2010. EU:n ehdottama 30.11.2010 ei saanut kannatusta. Aikataulusta sopiminen osoittautui hankalaksi mutta lopulta päivämääräksi sovittiin 1.1.2010 ja asiakohda saatiin päätökseen (FCCC/SBI/2007/L.26/Add.1). Seuraava kansallinen tiedonanto voidaan toimittaa vain sähköisessä muodossa.

Kasvihuonekaasuinventarioiden ja maaraporttien tarkastukset ovat tärkein tietolähde Ilmastopimuksen toimeenpanon seurannan kannalta. Päätöksessä kehoitetaan niitä osapuolia, jotka eivät ole vielä toimittaneet päätöksen 4/CP.8 mukaista kansallista tiedonantoaan tekemään se mahdollisimman pian.

Kuudennen tiedonannon (6 NC) toimittamisajankohdan lopulliseen sopimiseen päätettiin palata COP 15:ssa joulukuussa 2009. Tavoitteena on kuitenkin, että se olisi neljän vuoden kuluttua 5 NC:n toimittamisesta.

5.2.2 Raportti ilmastopimuksen I-liitteen maiden kasvihuonekaasuinventaaritiedoista ajalta 1990 - 2005 (SBI asiakohda 3b)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

Sihteeristö on tuottanut raportin Ilmastopimuksen osapuolten inventaaritiedoista COP 8:n päätöksen (19/CP.8) mukaisesti. Sihteeristö esitteli raportin SBI:lle (FCCC/SBI/2007/30). Yhteensä 38 I-liitteen maata 41:sta on toimittanut valmiit CRF-taulut kaikille inventaariovuosille vuonna 2007, joista 18 toimitti tiedot 15.4 mennessä. Kansallisen inventaarioraportin toimitti 36 maata. Kaikki raportoineet maat käyttivät

CRF Reporter-ohjelmistoa raportoinnin toteuttamiseen ja raportoivat myös LULUCF-sektorin (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous) tietoja.

Ilmastopimuksen I-liitteen maiden yhteenlasketut kasvihuonekaasupäästöt vähenivät 2.8 % ajanjaksolla 1990-2005 (poislukien LULUCF-sektori). Kun LULUCF-sektori otetaan mukaan tarkasteluun, päästöt vähenivät 4.6 % vuosina 1990-2005. I-liitteen siirtymätalouden mailla (Annex I EIT Parties) poislukien LULUCF-sektori päästöt vähenivät 35.5 %. Kun LULUCF-sektori huomioidaan, päästöt näillä mailla vähenivät 36.2% välillä 1990-2005. I-liitteen mailla poislukien ei-siirtymätalousmaat ja LULUCF-sektori päästöt kasvoivat 11 % ja LULUCF-sektorin huomioiden 10 % vuosien 1990-2005 välisenä aikana. SBI hyväksyi raportin.

5.2.3 Neljännen kansallisen tiedonannon tarkastukset ja niiden tulokset (asiakohta 3c)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

Sihteeristö esitteli neljännen kansallisen tiedonannon (4 NC) eli maaraportin tarkastusten lopputulosta koskevan raportin SBI:lle (FCCC/SBI/2007/INF.8). Raportti sisältää tietoa kansallisen tiedonannon tilanteesta Ilmastopimuksen osapuolilta sekä ns. ”demonstrable progress”-raportista mailla, jotka ovat sekä Ilmastopimuksen että Kioton pöytäkirjan osapuolia. Raportin valmistumiseen mennessä 39 tiedonantoa oli toimitettu sihteeristölle. Luxembourgin ja Italian raportit puuttuivat mutta kokouksen aikana kävi ilmi että myös Italia on toimittanut raportin. Sihteeristö on järjestänyt keskitetyn tutkinnan ja tähän mennessä 16 maan tiedonannot on tutkittu kansainvälisen asiantuntijaryhmän toimesta. Tutkintaraportit on julkaistu sihteeristön www-sivuilla. Sihteeristö on saanut tähän mennessä 35 demonstrable progress- raporttia. Raportit puuttuivat vielä Luxenbourgilta, sekä Monacolta ja Kroatialta, jotka ovat ratifioineet Kioton pöytäkirjan raportin sovitun toimittamispäivämäärän jälkeen. SBI hyväksyi raportin.

5.3 Ilmastopimuksen I liitteen ulkopuolisten osapuolten (kehitysmaiden) kansalliset tiedonannot (SBI asiakohta 4)

Matti Nummelin, Hanna-Leena Lampi

Kehitysmaiden tiedonannot ovat käytännössä ainoa niille lankeava sopimusvelvoite. Liitteen I teollisuusmaiden pitkän tähtäimen pyrkimyksenä on, että kaikkien maiden kansallisia raportteja käsiteltäisiin samalla tavoin. Kehitysmaat eivät ole tähän suostuneet, koska niiden pelkona näyttää olevan, että niiden omien tiedonantojen tarkemman käsittelyn kautta niille tulisi uusia sopimusvelvoitteita. Asiakohdasta tähän istuntoon tehdyssä läheteissä esimerkiksi USA esitti, että mm. kasvihuonekaasuinventaarit tulisi tehdä myös kehitysmaissa joka toinen vuosi ja energiasektorilla joka vuosi.

EU:n asiavastaavana toimivat Suomen Hanna Lampi ja Matti Nummelin.

CGE-työryhmän työ (asiakohta 4a)

Matti Nummelin

Asiakohdista 4a ja 4c oli kontaktiryhmä, joiden puheenjohtajina toimivat Kristin Tilley (Australia) ja Arthur Rolle (Bahama). G77/Kiinan neuvottelijana asiakohdassa toimii Brasilia.

CGE (Consultative Group of Experts) -ryhmä tukee kehitysmaiden raporttien valmistelua. CGE:n mandaatti päättyi tässä osapuolikokouksessa. Kehitysmaat kokevat ryhmän antaman tuen hyödylliseksi ja toivovat sen työlle jatkoa. Teollisuusmaat korostivat, että se on jo täyttänyt tärkeimmän tehtävänsä tukemalla kehitysmaita mm. kouluttamalla ensimmäisten (ja monilla mailla toisten) kansallisten raporttien laadinnassa. Nyt CGE:lle tulisi antaa tehtäviä myös yksittäisten raporttien laadun arvioinnissa.

Neuvottelut olivat erittäin vaikeat ja aikaavievät. Yhteisymmärrykseen ei päästy, vaikka työhön saatiin ylimääräinen päivä ja lopulta neuvotteluja käytiin SBI:n puheenjohtajan johdolla ja senioritason neuvottelemana. USA:n taipumaton linja siitä, että tässä asiakohdassa täytyy myös käsitellä tiedonantojen arviointia törmäsi G77 yhtä taipumattomaan vastustukseen. Asiassa ei edistytty ja sen käsittelyä päätettiin jatkaa seuraavassa SBI:ssä. Käytännössä tämä kuitenkin tarkoittaa sitä, ettei CGE pysty toimimaan tänä vuonna. Loppukeskustelussa kehitysmaat julkitoivat syvän pettymyksensä siitä, ettei niiden kansallisten tiedonantojen valmistelulla ole enää tukiryhmää. (FCCC/SBI/2007/L.33)

Tiedonantojen sisällön käsittely (asiakohta 4b)

Matti Nummelin

Asiakohta 4b oli asialistalla sateenvarjoryhmän ja EU:n esityksestä jo edellisessä SBI:ssä ja aiheutti agendakiistan jo silloin. Tälläkin kerralla puheenjohtaja julisti asian ratkaisemattomaksi (in abeyance) ja se siirtyi ratkaisemattomana seuraavaan SBI:hin.

Taloudellinen ja tekninen tuki (asiakohta 4c)

Hanna-Leena Lampi

SBI26:ssa hyväksytyissä päätelmissä (FCCC/SBI/2007/L.12) pyydettiin GEF:ä sisällyttämään raporttiinsa COP 13:lle tietoa toisten ja niitä seuraavien kansallisten tiedonantojen rahoitusperiaatteista ja -lähteistä. Lisäksi osapuolia pyydettiin ilmaisemaan näkemyksiään GEF:n ja sen toimeenpanevien instituutioiden antamasta tuesta kansallisten tiedonantojen valmisteluun. Sihteeristö oli koonnut Balin kokousta varten kuuden osapuolen toimittamat lähetteet asiakirjaan FCCC/SBI/2007/MISC.13.

SBI27:n yleisistunnossa useat kehitysmaat esittivät, että kansallisten tiedonantojen valmistelu tulisi rahoittaa GEF:ssä ilmastonmuutoksen pääalueella käyttöönotetun resurssien jakosäännöstön (RAF, Resource Allocation Framework) ulkopuolisista resursseista. Asiakohdan käsittelyä varten perustettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajiksi valittiin Kristin Tilley (Australia) ja Arthur Rolle (Bahama).

Puheenjohtajat valmistelivat keskustelujen pohjaksi pääosin G77/ Kiinan toimittamiin elementteihin pohjautuneen päätelmäluonnoksen, jossa esitettiin mm. kansallisia tiedonantoja koskevan rahoitusmodaliteetin muuttamista sellaiseksi, että tuki tulee RAF-allokaatioiden ulkopuolelta. USA ja Kanada totesivat molemmat GEF:n ja COPin yhteistyöpöytäkirjassa määriteltyyn elinten väliseen työnjakoon viitaten, että kyseinen ohjeistus ei ole hyväksyttävissä. USA ei halunnut tekstiin mitään viittauksia RAF:iin. Päätelmiin (FCCC/SBI/2007/L.32) kirjattiin kompromissimuotoilu, jossa pyydetään GEF:ä varmistamaan jatkossakin kansallisten tiedonantojen täysimääräinen rahoitus ja käsittelemään asiaa "vuoden 2008 väliarviossa", tarkoittaen RAF:n evaluaatiota. Väliarvion tuloksista riippuen GEF:ä pyydetään uudistamaan kansallisten tiedonantojen rahoitusmenettelyä. Lisäksi GEF:ä pyydetään avustamaan non-Annex-1 maita kansallisissa

tiedonannoissa identifioitujen hankkeiden kehittämisessä. Kansallisia tiedonantoja koskeva ohjeistus siirrettiin sellaisenaan SBI-asiakohdan 5b (COPin lisäohjeistus GEF:lle) päätökseen. Kansallisten tiedonantojen rahoitusmodaliteetti tulee pysymään keskustelunaiheena seuraavissakin SBI:n kokouksissa.

5.4 Ilmastopimuksen rahoitusmekanismi (asiakohta 5)

5.4.1 Rahoitusmekanismin neljäs arviointi (asiakohta 5a)

Hanna-Leena Lampi

Ilmastopimuksen osapuolet päättivät COP3:ssa, että sopimuksen rahoitusmekanismi tulee arvioida neljän vuoden välein. COP12:ssa päätettiin käynnistää GEF:n toimintaa koskeva neljäs arviointi COP13:ssa ja saattaa se päätökseen viimeistään COP16:ssa. Sopimussihteeristöä oli pyydetty valmistelemaan SBI 27:ään arvio kehitysmaiden rahoituksen tarpeesta sopimusvelvoitteiden täyttämiseen (FCCC/SBI/2007/21) sekä tekninen asiakirja, jossa tarkastellaan eri rahoituslähteitä (FCCC/TP/2007/4).

Täysistunnon puheenvuoroissa toistui kehitysmaiden huoli GEF:n uudesta resurssien jakosäännöstöstä (RAF, Resource Allocation Framework) sekä toive lisärahoituksesta erityisesti sopeutumistoimiin. G77/ Kiinan puolesta puhunut Filippiinien edustaja esitti, että GEF:n arvion tulisi olla laajempi kuin pelkästään GEF:ä koskeva ja käsitellä ilmastorahoitusta eri lähteistä kokonaisuudessa.

GEF-asioiden (rahoitusmekanismin neljäs arviointi, GEF:n lisäohjeistus ja GEF:n raportti osapuolikokoukselle) käsittelyä varten perustettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat Tina Guthrie (Kanada) ja Bubu Jallow (Ghana).

Puheenjohtajat valmistelivat keskustelujen pohjaksi päätösluonnoksen osapuolten (EU, G77, USA, Tuvalu) toimittamien elementtien pohjalta. G77 korosti elementeissään kaikista lähteistä tulevan ilmastorahoituksen arvioimista. EU toivoi pitäytyttävän aiempaan tapaan GEF:n toiminnan arvioinnissa. Yhteisymmärrykseen päästiin siitä, että arviota ei toimeenpanna entisen ohjeistuksen pohjalta vaan tutkitaan myös sitä, kuinka parantaa rahoituksen johdonmukaisuutta ja rahoitusmekanismin täydentävyyttä suhteessa muihin rahoituslähteisiin. Päätöksen (FCCC/SBI/2007/L.34/Add.1) liitteessä annetaan lisäohjeistusta koskien arvion tavoitteita ja metodologiaa. Lisäksi päätöksessä pyydetään osapuolia esittämään 21.3.2008 mennessä läheteissä näkemyksiään mm. eri rahoituslähteitä tarkastelevasta teknisestä asiakirjasta (FCCC/TP/2007/4), arviosta kehitysmaiden rahoituksen tarpeesta sopimusvelvoitteiden täyttämiseen (FCCC/SBI/2007/21) sekä sopimussihteeristön valmistelemasta raportista olemassa olevista ja potentiaalisista investointi- ja rahoitusvirroista ilmastonmuutokseen vastamiseen. Sihteeristöä pyydetään valmistelemaan yhteenveto läheteistä käsiteltäväksi SBI28:ssa.

5.4.2 Maailman ympäristörahoituksen (GEF:n) raportti osapuolikokoukselle ja GEF:n lisäohjeistus (asiakohta 5b)

Hanna-Leena Lampi

Osapuolikokouksen ja GEF:n välinen yhteistyöpöytäkirja (Memorandum of Understanding) velvoittaa GEF:n toimittamaan kokoukselle vuosiraportin ja muut julkiset asiakirjat. Raportin esitteli SBI:n täysistunnossa GEF:n pääjohtaja Monique Barbut. Barbut

kertoi GEF:ssä tehdyistä uudistuksista, joihin kuuluvat mm. pääalueiden uudet strategiat, hankesyklin tuntuva lyhentäminen sekä tehostettu dialogi maiden kanssa.

Täysistunnon puheenvuoroissa kehitysmaat kiinnittivät huomiota erityisesti sopeutumisrahoituksen määrään, rahoituksen helpompaan saatavuuteen sekä resurssien jakosäännösten (RAF) vaikutuksiin. Puheenvuorojen sävy oli maltillisempi kuin muutamassa edellisessä osapuolikokouksessa.

GEF:n lisäohjeistus- asiakohdassa keskustelua käytiin G77 toimittaman pitkän luonnospaperin pohjalta. G77 olisi halunnut ohjeistukseen useitakin viittauksia RAF:iin, mutta USA ei hyväksynyt RAF:n mainintaa päätöstekstissä ollenkaan. Päätöksessä (FCCC/SBI/2007/L.35) pyydetään GEF:ä jatkamaan maadialogin tehostamista, lisäkustannusten (incremental cost) laskentaperiaatteiden yksinkertaistamista ja rahoituksen saatavuuden parantamista sekä pitämään toimeenpanevat instituutiotnsa ajan tasalla osapuolikokousten päätöksistä ja rohkaisemaan niitä käyttämään mahdollisuuksien mukaan kansallisia asiantuntijoita hankkeiden toteuttamisessa. Lisäksi päätökseen liitettiin asiakohdassa Kehitysmaiden kansallisten tiedonantojen taloudellinen ja tekninen tuki GEF:lle annettu ohjeistus (ks SBI asiak kohta 4c). RAF tulee säilymään kestoaiheena GEF- asiakohdient käsittelyssä jatkossakin.

5.5 Ilmastopimuksen 6. artikla (tiedotus ja valistus) (asiakohta 6)

Hanne Siikavirta

Ilmastopimuksen 6 artikla käsittelee koulutus-, tiedotus ja valistusasioita. COP 8 hyväksyi New Delhin toimintaohjelman. SBI 27:ssä oli määrä valmistella COP 13:lle päätösluonnos uudesta tai parannetusta toimintaohjelmasta. Lisäksi SBI:n oli määrä hyväksyä sopiva menettely tietoverkkojärjestelmän (Information network clearing house, CC:iNet) kehittämiselle. Asiakohdan käsittelyn pohjana olivat sihteeristön raportti SIDS-maille järjestetystä Artikla 6 työpajasta (FCCC/SBI/2007/17), sihteeristön laatima arvio New Delhin toimintaohjelman toimeenpanosta (FCCC/SBI/2007/22), sihteeristön laatima katsaus CC:iNetistä sisältäen arvioin, osapuolten läheteiden synteessin sekä jatkotoimenpiteet (FCCC/SBI/2007/26), sihteeristön ehdotus uuden toimintaohjelman elementeistä (FCCC/SBI/2007/29), osapuolten läheteet uuden toimintaohjelman elementeistä (FCCC/SBI/2007/MISC.10) sekä osapuolten läheteet CC:iNetistä (FCCC/SBI/2007/MISC.12). EU:n tavoitteena oli sopia Artikla 6 työn jatkosta hyväksymällä uusi New Delhin toimintasuunnitelmaan pohjautuva viisivuotinen toimintaohjelma.

Asiakohda avattiin SBI:n istunnossa 4.12.2007. UNEP kertoi omasta tiedotukseen ja valistukseen liittyvästä toiminnastaan. Usea osapuolet mukaan lukien EU korostivat puheenvuoroissaan tarvetta sopia New Delhin toimintasuunnitelman jatkosta. Asiaa käsittelemään perustettiin kontaktiryhmä, jonka vetäjinä toimivat Marie Jaudet (Ranska) ja Qingchen Chao (Kiina).

Asiakohdasta hyväksyttiin päätelmät (FCCC/SBI/2007/L.29) ja COP-päätös (FCCC/SBI/2007/L.29/Add.1)

Päätelmissä kiitetään osapuolten suunnitelmia ja toimia liittyen New Delhin toimintaohjelmaan. CC:iNetin todetaan olevan tärkeä työkalu Artikla 6:n toimeenpanon edistämisessä. Rahoituksen ja teknisten resurssien puute tunnistetaan tärkeimmäksi Artikla 6:n riittävän toimeenpanon esteeksi I liitteen ulkopuolisille maissa, erityisesti LDC- ja

SIDS- maissa. Tunnustetaan myös UNEP:in työ Artikla 6:n liittyen sekä tarve GEF:in ja muiden avustusten antajien jatkuvalla tuella.

COP-päätöksessä hyväksytään New Delhin toimintaohjelman muutos sekä jatketaan sen kautta viidellä vuodella. Edistymisestä tehdään väliarvio vuonna 2010 ja toimintaohjelma arvioidaan vuonna 2012. Toimintaohjelma on päätöksen liitteenä.

Uusi toimintaohjelma on joustava viitekehys maalähtöiselle toiminnalle. Haasteena tulee olemaan toimintaohjelman riittävä toimeenpano. Alueellisten työpajojen järjestäminen pohjautuu vapaaehtoiisiin lahjoituksiin ja edellyttää, että EU-maat jatkavat aktiivisesti työpajojen järjestämisen tukemista. On määriteltävä Artikla 6 kansalliset yhteystahot. Sihteeristön raportin mukaan vain 40 yhteystahoa on määritelty. EU:sta vain 13 jäsenmaata on määritellyt kansallisen yhteystahonsa.

5.6 Kehitysmaiden sopeutumistoimia ja haavoittuvuutta koskevien ilmastopöytäkirjojen artikloiden 4.8 ja 4.9 toimeenpano (asiakohta 7)

5.6.1 1/CP.10-päätöksen toimeenpano (Buenos Aires Programme of Work on adaptation and response measures); ilmastomuutoksen haitalliset vaikutukset ja vastatoimet (asiakohta 7a)

Marjo Nummelin

Ilmastomuutoksen haitallisia vaikutuksia ja niihin sopeutumista ja ilmastomuutosta ehkäisemään pyrkivien toimien eli ns. vastatoimien vaikutuksia käsiteltiin Balilla usean eri agendakohdan alla sekä SBI:ssa (1/CP.10), SBSSTA:ssa (Nairobi Work Programme) että osana sopimuksen toimeenpanon vahvistamista koskevassa dialogia.

EU:n yleisenä tavoitteena on, että jatkossa sopeutumista koskevat asiakohdat koottaisiin yhteen ja niitä varten luotaisiin puitekehikko, 'Framework for Action on Adaptation', jossa UNFCCC:llä olisi katalyyttinen rooli sopeutumistoimien ja niiden rahoituksen kasvattamisessa sekä koherenssin parantamisessa samoin kuin sopeutumisen integroinnissa keskeisten kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden strategioihin. EU pitää siis erityisen tärkeänä, että muiden toimijoiden roolia korostetaan.

1/CP.10 –asiakohtaa käsiteltiin Balilla kontaktiryhmässä ja informaaleissa, joiden rinnakkaispuheenjohtajina toimivat Ugandan Philip Gwage ja Australian Shayleen Thompson. Kontaktiryhmän ensimmäisessä kokouksessa jaettiin SBI:n puheenjohtajan, Iranin Bagher Asadin luonnos päätöslauselmaksi, joka pohjautui sopeutumista käsitelleiden asiantuntijatyöpajojen ja näistä laaditun synteesiraportin johtopäätöksiin, sekä SB26:n tuloksiin. EU, USA ja Kanada pitivät Asadin tekstiä hyvänä ja olivat valmiit hyväksymään sen kutakuinkin sellaisenaan, mutta G77-ryhmällä oli sisäisiä erimielisyyksiä eikä ryhmä näin ollen ollut valmis hyväksymään tekstiä, mutta ei toisaalta myöskään pystynyt esittämään vaihtoehtoa muutoin kuin otsikkotason elementteinä. Ongelmia aiheutti erityisesti vastatoimia koskeva osuus ja Saudi-Arabian yritys pysyvän elimen asettamiseksi sopimuksen alaisuuteen vastatoimia käsittelemään. G77 ei kuitenkaan hyväksynyt tätä yhteiseksi kannakseen ja näin edistysaskeleet myös sopeutumisen puolella jäivät vähäisiksi. Saudi-Arabian ja muiden öljyntuottajamaiden ja toisaalta pienten saarivaltioiden, joille ilmastomuutokseen sopeutuminen on elintärkeää, kannat ja edut ovat etenkin tässä asiakohdassa hyvin kaukana toisistaan.

Pitkien ja hankalien, mutta lopulta lähinnä proseduraalisten keskustelujen tuloksena päästiin sopuun päätelmistä (FCCC/SBI27/2007/L.31), jossa ainoana uutena konkreettisenä askeleena päätettiin epävirallisen kokouksen järjestämisestä ennen seuraavaa SB-istuntoa tai sen aikana. Kokouksessa on tarkoitus pohtia sitä, miten sopeutumista koskevia toimia voidaan edistää ja vastatoimien vaikutuksia käsitellä. USA:n vastustuksen takia kokous on vain SBI:n puheenjohtajan alaisuudessa, eikä SBI:n ja SBSTA:n yhteinen, kuten EU olisi toivonut. Päätöslauselma luettelee myös elementtejä toimiksi, joita tullaan käsittelemään jatkossa, näitä ovat sopeutumisen osalta mm. ilmastonmuutoksen vaikutusten arvioinnin parantaminen, sopeutumisstrategioiden laatiminen ja sopeutumisen integrointi kansallisiin suunnitelmiin ja strategioihin, rahoitus, alueellinen yhteistyö sekä tutkimuksen (ml. systematic observation) edistäminen; ja vastatoimien osalta mallintaminen, taloudellisten riskien hallinta, vakuutusten rooli sekä talouden monipuolistaminen (economic diversification). Osapuolia pyydetään antamaan lähetteitä asiakohdista alkuvuodesta.

EU:n yhteistyö toimi hyvin ja ennen Balia sovitut kannat pitivät eikä mandaatista tarvinnut keskustella kokouksen aikana. EU esiintyi neuvotteluissa rakentavasti ja pyrki jatkuvasti keskustelemaan G77-ryhmän kanssa, mutta tämä oli hankalaa koska ryhmällä ei ollut yhtenäistä kantaa. Etelä-Afrikka toimi ryhmän puhemiehenä, mutta sen lisäksi niin pienet saarivaltiot (edustajaan erityisesti Cook Islands) kuin Saudi-Arabia ja Bangladesh olivat varsin aktiivisia.

Ensi kevään SBI-istuntoa edeltävässä epävirallisessa kokouksessa on siis tarkoitus jatkaa keskustelua konkreettisista toimista ja niiden edistämisestä. Samalla jo nyt on selvää, että sopeutuminen ja myös vastatoimet tulevat olemaan keskeisiä aiheita tulevasta sopimusjärjestelmästä neuvoteltaessa. EU:n tulee jatkossa selventää omaa strategiaansa (FAA, Framework on Action on Adaptation) ja pyrkiä avaamaan keskustelu siitä epävirallisesti muiden neuvottelukumppaneiden kanssa.

5.6.2 Vähiten kehittyneitä maita koskevat asiat (asiakohta 7b)

Matti Nummelin

Asiakohdasta perustettiin kontaktiryhmä puheenjohtajina Michelle Campbell (Kanada), Amjahd Abdulla (Malediivit). Ryhmän työskentely eteni ripeästi.

Vähiten kehittyneiden maiden asiantuntijaryhmän (LEG) toiminta todettiin hyödylliseksi. Se on siirtynyt entistä enemmän edesauttamaan kansallisten sopeutumisohjelmien (NAPA) toteuttamista niiden laatimisen tukemisesta (26 valmiina). Ryhmän mandaattia jatkettiin muuttamattomana kolmeksi vuodeksi ja ryhmään lisättiin GEF:n ja toimeenpanevien organisaatioiden edustajat. (FCCC/SBI/2007/L.24 ja Add.1)

5.7 Ilmastopöytäkirjaan ja Kioton pöytäkirjaan liittyvien toimintavalmiuksien tukeminen

(ilmastopöytäkirja: SBI asiakohta 8, Kioton pöytäkirja: SBI asiakohta 11)

Matti Nummelin

Kehitysmaat kokevat niiden toimintavalmiuksien kehittämisen erittäin tärkeäksi teollisuusmaiden sopimusvelvoitteeksi.

Toimintavalmiuksien kehyspäätös (2/CP.7) koskee sekä ilmastopöytäkirjasta että Kioton pöytäkirjasta. Päätöstä on täsmennetty COP/MOP 1:ssä Kioton pöytäkirjan voimaan as-

tumisen jälkeen lähinnä CDM:n osalta (29/CMP.1). Päätöksen 4/CP.12 mukaan toimintavalmiuksien tukemista seurataan vuosittain.

Nairobiassa tehdyn ilmastopöytäkirjan koskevan päätöksen (FCCC/SBI/2006/L.35/Add.1) mukaan toimintavalmiuksien kehittämistä seurataan vuosittain GEF:n raportin ja sihteeristön laatiman synteesiraportin pohjalta. Sihteeristön raporttiin kerätään tietoja kansallisista sopeutusohjelmista, teknologian tarveanalyysistä, kansallisista valmiuksien itsearvioinneista sekä osapuolten sihteeristölle toimittamista tiedoista (läheteistä).

Asiasta perustetun kontaktiryhmän puheenjohtajina toimivat Crispin d'Auvergne (Saint Lucia) ja Helmut Hojesky (Itävalta).

G77 pääneuvottelijana toimi Tansania. G77 esitti, että toimintavalmiuksien kehittämisen seurantaan tulee laatia työohjelma, jolla on selkeät indikaattorit ja aikataulut. EU ja muut teollisuusmaat korostivat, että toimintavalmiuksien kehittäminen on läpileikkaava teema kaikessa ilmastomuutokseen liittyvässä toiminnassa, joten pelkästään sen seurantaan on mahdotonta luoda yksiselitteisiä yleisiä indikaattoreita ja aikatauluja, vaan lisäksi tarkastelua pitää olla maakohtaisesti. G77 halusi tuoda keskusteluun myös lisäohjeistuksen GEF:lle, jonka raportointi sen mielestä ei ollut tyydyttävää. Tässä asiassa ei päädytty ratkaisuun vaan keskustelua päätettiin jatkaa seuraavassa SBI:ssä. Loppuyleiskeskustelussa lukuisat kehitysmaat esittivät syvän pettymyksensä siitä, ettei niiden voimavarojen kehittämisestä päästy täällä yksimielisyyteen ja päätös avattiin uudestaan neuvoteltavaksi. SBI:n puheenjohtajan johdolla käydyissä neuvotteluissa G77 joutui luopumaan erityisvaatimuksistaan ja päädyttiin kutakuinkin samaan tulokseen kuin edellisessä COP:issa. Yksi työpaja järjestetään ennen seuraavaan COP:ia aiheena kokemukset indikaattorien käytöstä valmiuksien kehittämisen seurannassa sekä osapuolilta pyydetään lähetteet elokuuhun mennessä kokemuksista voimavarojen kehittämisessä. (FCCC/CP/2007/L.5 ja (FCCC/KP/CMP/2007/L.6).

Siirtymätalousmaiden toimintavalmiuksien kehittämisestä päästiin helposti yksimielisyyteen (FCCC/SBI/2007/L.27 ja (FCCC/SBI/2007/L.28).

5.8 Ilmastopöytäkirjan I-liitteen maiden, jotka ovat myös Kioton pöytäkirjan osapuolia, raportointi ja raportointien tarkastukset (asiakohta 9)

5.8.1 Neljännen kansallisen tiedonannon sisältämien Kioton pöytäkirjan artiklan 7.2 mukaisten tietojen raportointi (asiakohta 9a)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

Sihteeristö esitteli SBI:lle raportin (FCCC/SBI/2007/INF.7), joka pohjautuu päätökseen 15/CMP.1. Raportti sisältää tarkempaa tietoa 4. kansallisen tiedonannon sisältämisestä Kioton pöytäkirjan art. 7.2:n mukaisista lisätiedoista, kuten kansallisista järjestelmistä, rekistereistä, inventaarioista, politiikkatoimista sekä projektioista. Jatkokäsittelyä varten perustettiin kontaktiryhmä, jonka vetäjänä toimivat Ms. Sushma Gera (Kanada) sekä Mr. Hongwei Yang (Kiina). Puheenjohtajan hyväksytyssä päätösluonnoksessa (FCCC/SBI/2007/L.25 sekä Add.1) vaaditaan liitteen I (Annex I) osapuolia toimittamaan viidennessä kansallisessa tiedonannossaan tarpeelliset lisätiedot art. 7.2 ja päätöksen 15/CMP.1 mukaan. Päätös tähdentää myös lisätietojen tarkastuksen tärkeyttä päätösten 22/CMP.1 ja 26/CMP.1 mukaan.

5.8.2 Neljännen kansallisen tiedonannon sisältämien Kioton pöytäkirjan artiklan 7.2 mukaisten tietojen sekä ns. initial report-raporttien tarkastukset (asiakohta 9b)

Jaakko Ojala, Paula Perälä

Sihteeristö esitteli raportin SBI:lle (FCCC/SBI/2007/INF.10). Raportissa kuvattiin niiden Ilmastopöytäkirjan I-liitteen maiden, jotka ovat myös Kioton pöytäkirjan osapuolia, ns. "initial report"-raporttien ja niiden tarkastusten tilannetta vuonna 2007. Raportti käsittelee myös tarkastusprosessia yleisesti, asiantuntijoiden osallistumista siihen sekä tulevaisuuden kehittämistarpeita. Sihteeristö on tuonut esille huolensa tarkastajien riittämättömästä määrästä ja tarkastusten vaatimasta työmäärästä. EU toivoi sihteeristöltä selvitystä rahoituksen käytöstä tarkastusten osalta sekä kustannusarviota tulevaisuuden toimien osalta. Raportin käsittelyä jatkettiin epävirallisissa konsultaatioissa, joita vetivät Ms. Anke Herold (EC) sekä Mr. Nagmeldin Elhassan (Sudan), joiden jälkeen raportti hyväksyttiin ja asiakohta saatiin päätökseen (FCCC/SBI/2007/L.22).

Päätöksessä korostetaan kansallisten tiedonantojen ja inventaariolähetysten tarkastusten vaatimaa suurta resurssitarvetta sekä osapuolilta että sihteeristöltä. Päätöksessä edelleen huomautetaan tarpeesta joustavuuteen koskien vuosien 2007 ja 2008 tarkastuksia. SBI pyysi päätöksessä johtotarkastajia (lead reviewers) kokouksessaan käsittelemään tätä joustavuutta ja sen toteuttamista käytännössä.

Päätöksessä edelleen todettiin eräät tarkastuksiin liittyvät erityiskysymykset kuten aikatauluissa pysyminen, informaation määrä, tarpeelliset korjaukset tarkastuksen aikana sekä "adjustments"-korjausten käsittely. SBI totesi tarpeen näiden asioiden jatkuvaan tarkasteluun, jotta tarkastusten tehokkuutta voidaan parantaa.

Kokousten yhteydessä todettiin, että EU:n jäsenmaista Suomi on toimittanut 29 000 euroa ja Irlanti 100 000 dollaria tarkastustoiminnan vaatimiin kuluihin, mm. johtotarkastajien kokouksen järjestämiseen sekä tarkastajien koulutukseen. Johtotarkastajien kokous tullaan pitämään Irlannissa keväällä 2008.

5.9 Kioton pöytäkirjan rahoituskysymykset: Kioton pöytäkirjan sopeutumisrahasto KPAF) (asiakohta 10)

Hanna-Leena Lampi

SBI26:ssa päästiin sopuun sopeutumisrahaston kelpoisuusehdoista, prioriteettialueista ja sertifioidujen päästövähennysten monetarisoinnin periaatteista. Hyväksytyissä päätelmissä (FCCC/SBI/2007/L.14) todetaan, että 5/CMP.2 -päätöksen mukaisesti osapuolet jatkavat keskustelua rahaston institutionaalista järjestelystä konsultaatioissa, jotka pidetään ennen SBI 27:ää. Päätelmien liitteinä ovat neuvotteluteksti ja instituutiota käsittelevä puheenjohtajien pohjapaperi, joiden pohjalta neuvotteluja jatkettiin SBI 27:ssä. Tärkeimmistä kysymyksistä auki olivat vielä mm. hallinnoivan instituution valinta ja hallintoelimen kokoonpano.

Kaksipäiväiset konsultaatiot järjestettiin Balilla 29.-30.11.2007 ennen osapuolikokouksen alkua. Rakentavassa hengessä käytyihin konsultaatioihin osallistui yli 50 henkeä eri neuvotteluryhmistä. Osallistujat pääsivät yhteisymmärrykseen siitä, että Balilla pyritään pääsemään sopuun niistä minimivaatimuksista, joita rahaston toiminnallistaminen edellyttää, ts. hallintoelimen kokoonpanosta, rahaston sihteeristön ja trusteeen valinnasta sekä väliaikaisten menettelytapasääntöjen ja budjetin hyväksymisestä.

SBI27:n yleisistunnossa useat osapuolet sekä non-Annex-1 että Annex-1 -ryhmistä ml. EU korostivat sitä, että rahaston toiminnallistamisesta tulisi saada päätös Balilla. Asiakohdan käsittelyä varten perustettiin kontaktiryhmä, jonka puheenjohtajiksi valittiin Osita Aneadu (Nigeria) ja Jukka Uosukainen (Suomi). Puheenjohtajat laativat neuvottelujen pohjaksi päätösluonnoksen osapuolten (EU, G77/ Kiina, Japani) toimittamien elementtien pohjalta.

Neuvotteluja käytiin rakentavassa hengessä ja erityisesti pienessä luonnosteluryhmässä, johon osallistuvat vain pääosapuolet, edistytettiin nopeasti. Yhteisymmärrykseen päästiin paketista, jossa hallintoelimen kokoonpano ja äänestysäännöt ovat G77:n toiveiden mukaisia ja sihteeristön (GEF) ja trusteeen (Maailmanpankki) valinta noudatteli EU:n sekä muiden Annex-1 maiden kantaa. Hallintoelimen kokoonpanoksi sovittiin kaksi jäsentä kustakin YK:n viidestä alueellisesta ryhmästä, yksi pienten kehitysmaasaarivaltioiden (SIDS) ja yksi kaikkein köyhimpien maiden (LDC) edustaja ja kaksi jäsentä sekä Annex-1 että non-Annex-1 ryhmistä. Kaikille edustajille valitaan myös varajäsenet, joten kokonaisuudessaan hallintoelimen kooksi tulee 32 henkeä. Äänestysäännöiksi sovittiin G77:n kannan mukaisesti aiemmin päätetyn maa/ääni periaatteen sijaan johdotuntapaikka/ääni periaate. Lisäksi päätöksessä (FCCC/SBI/2007/L.30) todetaan, että sihteeristöksi valittu GEF ja trusteeksi valittu Maailmanpankki toimivat väliaikaisella pohjalla kolmen vuoden ajan, minkä jälkeen suoritetaan rahaston institutionaalisten järjestelyjen ja toiminnan arvio. Hallintoelimen on tarkoitus kokoontua ensimmäiseen istuntoonsa mahdollisimman nopeasti alkuvuonna 2008. Päätöksen saaminen Adaptatiorahaston toiminnallistamisesta oli erittäin tärkeää paitsi asian itsensä myös Balin kokouksen neuvotteluilmapiirin vuoksi.

5.10 Kioton pöytäkirjan artiklaa 3.14 koskevat asiat (asiakohta 12)

Sirkka Haunia

EU ei vastustanut asiakohdan ottamista asialistalle, mutta kieltäytyi keskustelemasta sen asiasisällöstä, ennen kuin 2.3 ja 3.14 artikloihin liittyvien asiakohtien yhteinen käsittely on saatu aikaiseksi. Asiasta käydyt konsultaatiot eivät johtaneet tuloksiin ja asiakohta on edelleen ratkaisematon.

5.11 Kioton pöytäkirjan kansainvälisen päästöyksiköiden kirjausjärjestelmän (International Transaction Log, ITL) hallinnoijan raportti (asiakohta 13)

Harri Laurikka

Kioton pöytäkirjan osapuolten konferenssi päätti ensimmäisessä istunnossaan (päätös 12/CMP.1) pyytää toimeenpanoon liittyvää alaelintä tarkastelemaan istunnoissaan vuosittain päästöyksiköiden kansainvälisen kirjausjärjestelmän (International Transaction Log, ITL) hallinnoijan raporttia (FCCC/KP/CMP/2007/5).

Asiakohdassa pidettiin informaaleja konsultointeja (Pj. Zheng Shuang, Kiina). Käsittelyssä ei ilmennyt merkittäviä erimielisyyksiä raporttia koskevasta pj:n päätösluonnoksesta. EU:n tavoitteena oli lisätä raportoinnin määrää ja laatua. Pj:n tekstiin esittivät muutosehdotuksia EU, Venäjä ja Norja.

Asiakohdasta saatiin päätös (FCCC/SBI/2007/L.21), jossa SBSTA pyytää sihteeristöä esittämään tarkempaa tietoa ITL:n toiminnasta ja kuluista ja suunnitelmat seuraavan vuoden toimenpiteistä ja henkilömääristä vuosittaisissa raporteissaan. Sihteeristö järjestää SBI 28:ssa demon ITL:n toiminnasta.

5.12 Muutosehdotus Kioton pöytäkirjan muuttamisesta valvontajärjestelmän osalta (asiakohta 14)

Kaija Suvanto ja Tuomas Kuokkanen

Kyse on Saudi-Arabian ehdotuksesta, jolla pyritään saamaan Kioton pöytäkirjan 18 artiklan nojalla tehtävällä muutoksella valvontajärjestelmä (compliance) oikeudellisesti sitovaksi. SBI käsitteli Saudi-Arabian muutosehdotusta Montrealin osapuolikokouksen tekemän päätöksen (27/CMP.1) mukaisesti, jonka mukaan CMP:n tulisi tehdä asiasta päätös viimeistään CMP3:ssa. SBI26:ssa asian käsittely siirrettiin edelleen SBI27:lle.

Saudi-Arabia esiintyi SBI:ssa voimakkaasti ja vaati muutoksen hyväksymistä CMP3:ssa. Saudi-Arabia kritisoi kehittyneitä maita siitä, että nämä eivät ole valmiita hyväksymään oikeudellisesti sitovia sanktioita sitoumusten noudattamatta jättämisestä ja katsoi tämän horjuttavan järjestelmän uskottavuutta. Saudi-Arabia vaati asiaa ratkaistavaksi CMP:n alkupuolella ja uhkasi muutoin vievänsä asian ministeritasolle. Japani piti muutosehdotusta sopimattomana ja järjestelmän vastaisena, eikä nähnyt järkeä siinä, että osapuolia rangaistaisiin juridisin keinoin niiden pyrkiessä täyttämään sitoumuksiinsa. EU huomautti, ettei vastusta muutosta sinänsä, mutta katsoo siihen liittyvän useita juridisesti hankalia elementtejä, kuten kysymys muutoksen voimaantulosta.

Asiasta ei perustettu kontaktiryhmää. Sen sijaan asiaa käsitellään puheenjohtajan ystävissä puheenjohtaja Asadin johdolla. Konsultaatiot eivät kuitenkaan johtaneet mihinkään lopputulokseen, jonka takia asia siirtyy menettelytapasääntöjen mukaan automaattisesti seuraavaan SBI:n istuntoon.

5.13 Hallinto- rahoitus- ja institutionaaliset kysymykset (SBI asiakohta 15)

5.13.1 Tulo- ja menoarvio kaksivuotiskaudelle 2006-2007 (SBI asiakohta 15a)

Marjo Nummelin

(FCCC/SBI/2007/19 and INF.11) ja (FCCC/SBI/2007/15/Add.1)

Osapuolikokouksessa hyväksyttiin sihteeristön raportti vuosien 2006-2007 budjetin käytöstä sekä päätettiin sihteeristön budjetista seuraavalle kaksivuotiskaudelle 2008-2009. Varsinaiset neuvottelut asiakohdasta oli käyty jo Bonnissa, eikä mikään osapuoli avanut asiakohtaa enää COP/MOP:ssa. Seuraavan kaksivuotiskauden (2008-2009) perusbudjetti nousi 0,99% sihteeristön alkuperäisen 3,3% kasvuesityksen sijaan – budjetin kokonaissumma on näin USD 54.031.584,- . COP myös päätti USD 2 mio siirtämisestä aikaisemmasta budjetista vuoden 2008-9 budjettiin.

5.13.2 Sihteeristön toiminnan tarkastelun jatkaminen (asiakohta 15b)

Kaija Suvanto ja Tuomas Kuokkanen

Sihteeristön toiminnasta laadittiin laaja raportti vuonna 2004 ja toimintaa on sen jälkeen tarkasteltu COP:ssa. Nyt asiakohtaa varten ei ollut laadittu erillistä asiakirjaa. SBI:n puheenjohtaja viittasi edellisessä asiakohdassa käsittelyn pohjana olleeseen raporttiin vuoden 2006-2007 budjetista (FCCC/SBI/2007/19), josta käy ilmi mm. miten sihteeristön varoja on käytetty. Puheenvuoroja ei käytetty. Asiasta laadittiin puheenjohtajan lyhyet päätelmät (FCCC/SBI/2007/L.23 ja Add.1).

5.13.3 Kioton pöytäkirjan elimissä toimivien yksityisten henkilöiden erioikeudet ja vapaudet (SBI asiakohta 15c)

Kaija Suvanto ja Tuomas Kuokkanen

Asiakohdan käsittely on alkanut Montrealin osapuolten kokouksessa vuonna 2005. Nairobissa COP/MOP hyväksyi päätöksen 9/CPM.2, joka sisältää määräykset sihteeristön avustavasta roolista sekä sihteeristön tehtävästä toimia tarvittaessa oikeudellisena neuvonantajana. Balin kokousta varten sihteeristö oli tuottanut aikaisemman aineiston lisäksi tausta-aineistoksi raportin toimista, joihin sihteeristö on ryhtynyt mainitun Nairobien päätöksen perusteella vähentääkseen ennakoivasti henkilöiden kanneriskiä ja vastatakseen CDM:n puitteissa tehtyihin vaateisiin (FCCC/KP/CMP/2007/2). Tämän lisäksi sihteeristö oli laatinut taustaselvityksen erioikeuksia ja vapauksia koskevista regiimeistä ja käytännöstä YK:n eri elimissä (FCCC/TP/2007/2). Keväällä Bonnissa luvattu selvitys vakuutuksista kanteiden varalle ei ollut ehtinyt valmistua Balin kokoukseen mennessä. Sen luvattiin valmistuvan maaliskuussa 2008.

SBI:n täysistunnossa ainoastaan EU käytti puheenvuoron. EU totesi mm. olevansa valmis kytkemään yksityishenkilöiden erioikeuksia ja vapauksia koskevan oikeudellisesti sitovan instrumentin valmistelun Kioton pöytäkirjan arviointiin siten, että instrumentin sisällössä huomioitaisiin YK:n vuoden 1946 erioikeuksia ja vapauksia koskevan yleissopimuksen 6 artikla. Asian käsittelyä varten perustettiin kontaktiryhmä puheenjohtajan päätelmien ja päätöksen valmistelua varten. Ryhmää johti jo totuttuun tapaan Paul Watkinson Ranskasta.

Kontaktiryhmä kokoontui ensimmäisen kerran 6.12. Ryhmälle oli varattu aikaa vain puoli tuntia, joten sihteeristö esitteli hyvin lyhyesti mainitut kaksi asiakirjaa. Nigeria (G-77) totesi kehitysmaiden olevan edelleen huolissaan asiasta. Vaikka sihteeristö on jo tehnyt paljon avustavaa työtä, niin itse ongelmaa ei ole vielä ratkaistu. Tämän jälkeen Brasilia pyysi tarkennusta EU:n täysistunnossa ilmaisemaan kantaan. Käytäväkeskustelussa selvisi, että Brasilia haluaa edelleen sitovan instrumentin, kuten EU:kin, mutta on valmis harkitsemaan myös kahdenvälisiä sopimuksia. Brasilia kertoi lisäksi selvittäneensä sihteeristön kanssa, voitaisiinko asiasta järjestää Brasiliassa vuoden 2008 keväällä workshop, jossa sitovan instrumentin sisältökeskustelu alkaisi.

Asian käsittely jatkui informaaleilla 7.12. Informaaleissa keskusteltiin EU:n ehdotuksesta eli prosessin kytkemisestä 9 artiklan prosessiin, erillisestä instrumentista sekä CMP3 päätöksestä, jolla *mutandis mutandis* sovellettaisiin YK:n privilegiosopimusta. Informaalien tuloksena todettiin vallitsevan konsensus siitä, että asia kytkettäisiin mahdollisesti 9 artiklan prosessiin. Tämä ei estäisi kuitenkaan asian käsittelyä muun agendakohdan alla myöhemmissä CMP:ssa, jos tämä katsottaisiin sopivammaksi. Lisäksi

todettaisiin, että sihteeristö raportoi edelleen CMP:lle vuosittain tilanteen kehittymisestä.

Puheenjohtaja jakoi 8.12. pidetyssä kontaktiryhmän kokouksessa oman ehdotuksensa päätelmätekstiksi, joka oli laadittu informaaleissa sovitun kannan pohjalta. Kontaktiryhmä ja myöhemmin SBI hyväksyi puheenjohtajan tekstin sellaisenaan (FCCC/SBI/2007/L.20). Tekstin keskeinen sisältö on se, että asian jatkovalmistelu kytetään artiklan 9 alla tapahtuvaan käsittelyyn. Tästä huolimatta sihteeristö kuitenkin raportoi asiasta päätöksen 9/CMP.2 mukaisesti.

VI KIOTON PÖYTÄKIRJAAN KUULUVIEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN TULEVIA VELVOITTEITA TARKASTELEVAN AD HOC –TYÖRYHMÄN 4. ISTUNNON JÄLKIMMÄINEN OSA (AWG 4)

Hanne Siikavirta

Montrealissa 2005 tehdyllä päätöksellä perustettu AWG käsittelee Kioton pöytäkirjan ratifioineiden teollisuusmaiden päästövähennysvelvoitteita vuoden 2012 jälkeen. Wienissä elokuussa 2007 järjestetyssä AWG:n neljännen istunnon ensimmäisen osan keskeinen asia oli ns. päästövähennyshaarukan määrittely, josta hyväksyttiin päätelmä FCCC/KP/AWG/2007/L.4. Neljännen istunnon jälkimmäisessä osassa oli tarkoituksena keskittyä AWG:n työohjelmaan työn loppuunsaattamiseksi. Työohjelman käsittelyn pohjana olivat osapuolten toimittamat lähetteet (FCCC/KP/AWG/2007/MISC.6 ja FCCC/KP/AWG/2007/MISC.6/Add.1).

EU:n tavoitteena oli sopia kunnianhimoisesta ja realistisesta tulevaan ilmastopimusjärjestelmään johtavan neuvotteluprosessin kanssa yhdenmukaisesta aikataulusta AWG:n työn loppuunsaattamiseksi. EU:n tavoitteena oli sopia vuoden 2008 osalta työohjelma, joka varmistaa mahdollisuuden käydä perusteellisesti läpi keinot päästövähennyspotentiaalien saavuttamiseksi. EU nosti esille myös tarpeen koordinoita AWG:n työ muiden prosessien, kuten Kioton pöytäkirjan arvioinnin kanssa ja hyödyntää tämän tuottamaa tietoa.

AWG:n työ käynnistyi 3.12.2007 pidetyssä avajaisistunnossa. Puheenvuoron pitivät Australia (sateenvarjoryhmä), Pakistan (G-77/Kiina), Grenada (AOSIS), Portugali (EU), Malediivit (LDC-ryhmä) ja Sveitsi (EIG-ryhmä) sekä Costa Rica, Korea, Indonesia, Uusi-Seelanti ja Tuvalu. Sateenvarjoryhmä painotti Balin tiekartan merkitystä ja AWG:n roolia osana tätä laajempaa neuvotteluprosessia, joka tulee saada päätökseen 2009. G77/Kiina, AOSIS-ryhmä, LDC-ryhmä, Indonesia ja Tuvalu nostivat esille ilmastomuutoksen vakavat vaikutukset erityisesti kehitysmailla ja painottivat tarvetta saada AWG:n työ päätökseen viimeistään 2009. EU nosti puheenvuorossaan edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi esille Wienin päätelmät päästövähennyshaarukasta hyvänä lähtökohtana AWG:n työlle sekä tarpeen laajemmalle AWG:n työtä täydentävälle neuvotteluprosessille. Tätä ohjaamaan tarvitaan yhteinen näkemys pitkän aikavälin tavoitteesta. EU:n mukaan päästöjä tulee vähentää maailmanlaajuisesti vähintään 50 % vuoteen 2050 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon.

AWG:n päätelmiä valmisteltiin pääosin epävirallisissa kokouksissa ja ns. puheenjohtajan ystävät –istunnoissa. Kontaktiryhmä kokoontui 6.12.2007 ja 10.12.2007. Vaikeimmiksi neuvottelukysymyksiksi nousivat I liitteen maiden päästövähennyshaarukka ja sen globaali konteksti eli päästöjen vähentäminen maailmanlaajuisesti sekä AWG:n työn päätösajankohta. AWG:n täysistunto käsitteli päätelmäluonnosta (FCCC/KP/AWG/2007/L.6) 11.12.2007 ja hyväksyi päätelmät (FCCC/KP/AWG/2007/L.6/Rev.1) lopullisesti 15.12.2007 Balin toimintasuunnitelman hyväksymisen jälkeen pidetyssä täysistunnossa.

Täysistunnossa 15.12.2007 esitettiin I liitteen maiden päästövähennyshaarukan ja sen globaalin kontekstin osalta kaksi vaihtoehtoa, joista toinen ainoastaan viittasi AWG:n Wienin päätelmiin ja toinen oli pidempi em. asiat IPCC:n tuloksiin pohjautuen määrällisesti kuvaava teksti. Jälkimmäistä vaihtoehtoa vastustivat ainoastaan Kanada ja Venäjä, jotka taipuivat lopulta enemmistön kannattamaan vaihtoehtoon. Tässä todetaan, että

IPCC:n mukaan globaalien kasvihuonekaasupäästöjen tulisi kääntyä laskuun seuraavan 10-15 vuoden kuluessa ja niitä tulisi vähentää selvästi alle puoleen vuoden 2000 tasosta kuluvan vuosisadan puoliväliin mennessä. Lisäksi todetaan, että I liitteen maiden ryhmän tulisi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 25-40 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä, jotta voitaisiin saavuttaa alhaisimmat ilmamekanismin kasvihuonekaasupitoisuuden vakautustasot IPCC:n tarkastelemista skenaarioista. Kanadan ja Venäjän esittämien näkemysten vuoksi päätelmiin lisättiin tieto siitä, että luvut ovat peräisin IPCC:n WG3:n osaraportin teknisestä yhteenvedosta. Päätösajankohdan osalta päätelmissä todetaan, että AWG:n tavoitteena on valmistella päätösluonnos I liitteen maiden tulevan sitoumuskauden velvoitteista COP/MOP5:n hyväksyttäväksi vuonna 2009.

Päätelmät sisältävät edellä mainittujen asioiden lisäksi yksityiskohtaisen kuvauksen AWG:n työstä ja kokouksista vuosina 2008-2009. AWG kokoontuu vuoden 2008 aikana neljä kertaa. Viides istunto pidetään maaliskuussa ja kesäkuussa 2008 ja kuudes istunto elokuussa ja joulukuussa 2008. AWG käsittelee vuonna 2008 I liitteen maiden velvoitteiden toteuttamiseen liittyviä keinoja, kuten joustomekanismeja, nieluja sekä mukaan luettavia kasvihuonekaasuja ja niiden lähteitä. Lisäksi tarkastellaan velvoitteiden toteuttamiseen liittyvien keinojen, politiikoiden ja toimien ympäristöllisiä, taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Työ tulee perustumaan osapuolten läheteisiin, sihteeristön tuottamaan tietoon sekä pyöreän pöydän keskusteluihin ja työpajoihin. Kuudennen istunnon jälkimmäisessä osassa joulukuussa 2008 tehdään päätelmät työn tuloksista ja järjestetään työpaja päästövähennyspotentiaaleista sekä tarkastellaan vuoden 2009 työohjelmaa. Vuonna 2009 pidetään seitsemäs ja kahdeksas istunto ja välitetään työn tulokset eli I liitteen maiden päästövähennysvelvoitteet vuoden 2012 jälkeen tarkasteltaviksi ja hyväksymistä varten COP/MOP5:lle. Päätelmiin sisältyy taulukko AWG:n työstä ja sen aikataulutuksesta.

AWG:n puheenjohtajaksi vuonna 2008 valittiin Harald Dovland (Norja) ja varapuheenjohtajaksi Mama Konate (Mali).

AWG:n työohjelma tulee olemaan seuraavan kahden vuoden aikana erittäin vaativa. Siinä käsiteltävät asiat ovat merkittäviä myös tulevan sopimusjärjestelmän näkökulmasta. Vuoden 2008 ja vuoden 2009 aikana osapuolten on laadittava useita läheteitä, joista monet ovat erittäin haasteellisia sekä asiasisällön osalta että poliittisesti:

- 15.2.2008 Tietoa ja näkemyksiä keinoista päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi ml. tietoa niiden mahdollisista ympäristöllisistä, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista ja epäsuorista vaikutuksista (spillover effects)
- 15.2.2008 Aiheita, joita tulee tarkastella ja ulkopuolisia tahoja, joita tulee kutsua maaliskuun istunnon yhteydessä järjestettävään työpajaan ja kesäkuun istunnon yhteydessä järjestettävään pyöreän pöydän keskusteluun keinoista päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi.
- 21.3.2008 Näkemyksiä menetelmällisistä kysymyksistä ml. menetelmät ihmisen aiheuttamien päästöjen ja kasvihuonekaasujen ilmastolämmityspotentiaalil (GWP) arvioimiseksi. Lisäksi tulee esittää aiheita, joita tulee tarkastella ja ulkopuolisia tahoja, joita tulee kutsua kesäkuun istunnon yhteydessä järjestettävään em. aiheita käsittelevään työpajaan.
- 5.9.2008 Lisätietoja sekä päivitettyä tietoa I liitteen maiden päästövähennyspotentiaalista ja näiden käytössä olevien erilaisiin kansallisiin olosuhteiden soveltuvien nykyisten ja tulevien politiikoiden, toimien ja teknologioiden vaikuttavuudesta, tehokkuudesta, kustannuksista ja hyödyistä huomioiden ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset, sektorinäkökulman sekä kansainvälisen kontekstin. Lisätietoja ja päivitettyä tietoa I liitteen päästövähennysshaaru-

kasta sekä analyysi siitä, miten päästöjen vähennys auttaa ilmastopimuksen perimmäisen tavoitteen saavuttamisessa. Lisäksi tulee esittää aiheita ja ulkopuolisia tahoja, joita tulee kutsua joulukuun istunnon yhteydessä järjestettävään em. aiheita käsittelevään työpajaan.

- 3.10.2008 Näkemyksiä vuonna 2009 tarvittavasta AWG:n työohjelman mukaisesta lisätyöstä.
- 15.2.2009 Näkemykset AWG:n työn esille nostamista oikeudellisista kysymyksistä.
- 15.2.2009 Näkemykset I liitteen maiden ryhmän päästövähennyksestä ja mahdollisuuksista jakaa em. vähennys I liitteen maille sekä em. päästövähennysten merkitys ilmastopimuksen perimmäisen tavoitteen saavuttamisessa.

SUOMEN VALTUUSKUNNAN KOKOONPANO

Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen sopimuspuolten 13. konferenssi ja Kioton pöytäkirjan sopimuspuolten 3. kokous Bali-la, Indonesiassa, 03. - 14.12.2007

Puheenjohtaja	Ministeri Kimmo Tiilikainen, YM
Varapuheenjohtajat	Neuvotteleva virkamies Outi Berghäll, YM Pääneuvottelija Sirkka Haunia, YM
Jäsenet	Hallituksen ilmastopoliittinen asiantuntija Oras Tynkkynen, VNK Kansainvälisten asiain johtaja Jukka Uosukainen/YM Osastopäällikkö Anneli Vuorinen, UM Ulkoasiainneuvos Markku Niinioja, UM Ympäristöjohtaja Veikko Marttila, MMM Neuvotteleva virkamies Päivi Janka/KTM
Asiantuntijat	Kansanedustaja Pentti Tiusanen/EK Kansanedustaja Sanna Perkiö/EK Valiokuntaneuvos Marja Ekroos/EK Suurlähettiläs Antti Koistinen, UM Yksikönpäällikkö Tiina Jortikka-Laitinen, UM Erityisavustaja Hanna Ekman, YM Neuvotteleva virkamies, Harri Laurikka, YM Neuvotteleva virkamies Tuomas Kuokkanen/YM Ylitarkastaja Marjo Nummelin/YM Neuvotteleva virkamies Jaakko Ojala/YM Suunnittelija Hanne Siikavirta/YM Lainsäädäntöneuvos Kaija Suvanto, UM Ympäristöalan neuvonantaja Matti Nummelin/UM Ulkoasiainsihteri Hanna-Leena Lampi/UM Ylitarkastaja Karoliina Anttonen/UM Lähetysneuvos Stefan Lindström, UM Ympäristöylitarkastaja Anne Vehviläinen, MMM Ylitarkastaja Erja Fagerlund/KTM Tutkimuspäällikkö Raino Heino, IL Yliaktuaari Paula Perälä, TK Toimialajohtaja Teija Lahti-Nuutila, Tekes Tutkimusprofessori Ilkka Savolainen/VTT Tutkija Sampo Soimakallio/VTT Professori Atte Korhola, HY Ohjelmajohtaja Tapani Vaahtoranta, UPI Asiantuntija Helena Vänskä, EK Toimitusjohtaja Sirpa Smolsky, Metallinjalostajat ry Tutkija Simo Kyllönen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry Tutkija Kaarin Taipale, Sustainable Buildings and Constructions, Marrakech Task Force

Avustajat

Merja Färm, Suomen Indonesian suurlähetystö
Salla Pietarinen, Suomen Indonesian suurlähetystö

Ympäristöministeri Kimmo Tiilikaisen puhe Balin istuntojen korkean tason osuudessa

Mr. President, Excellencies, Honourable Delegates, Ladies and Gentlemen,

Let me start by thanking the Government of Indonesia for their great hospitality in hosting this historical meeting. I would also like to thank You,

Mr. President, for your personal involvement in guiding our way towards a successful outcome.

The EU's goals for this session are clear, as already presented by my Portuguese colleague. Climate change cannot wait, and international community must live up to the expectations of the world. 2012 is not far away. We must show the world that we are serious about climate change. We must here set ourselves on a path on that will lead to a comprehensive and global framework for the climate efforts after 2012.

All nations have the common responsibility: we are all responsible for doing our very best to combat climate change. We cannot accept any excuses.

But we also have to keep in mind the different economic and technical resources that nations have at their disposal. Therefore, we have another common responsibility: we must be ready to help each other. Together we can limit the global warming not to exceed two degrees Celsius.

We are here to identify the tracks towards the future. However, the globe has only one track. There is not one single region not affected by climate change. Therefore, we must find one common track to tackle climate change.

The role of private investments is crucial. Every day thousands of companies make choices between old-fashioned and clean technology. We have to establish an investment environment where clean technology is the most profitable choice, no matter where, or in which sector, the investment takes place. To create the necessary level playing field, we need a global carbon market to set a price for carbon emissions. I am convinced that such a price will be the most effective booster for the development and transfer of new technology.

Mr. President,

Action contributing to reducing and ultimately halting deforestation and promoting sustainable forest management should be a key building block in our joint efforts. Land use, especially deforestation in developing countries, contributes to about 20 per cent of annual global carbon dioxide emissions.

Deforestation results from a range of complex direct and indirect factors. We need to understand these factors in order to define effective and efficient policy responses. Illegal logging, fires, and forest conversion to agriculture are often interrelated, but require distinct policy measures.

Therefore, if we want our action under the climate convention to succeed, we have to approach deforestation holistically. Sustainable forest management supports climate efforts in many ways, especially through carbon uptake in forests and harvested wood products and renewable biomass energy. Finland's history clearly proves that such an approach can achieve environmental, economic and social benefits for the society as a whole.

Addressing deforestation also requires solving significant institutional and governance issues. Where property rights over forest land and resources are contested, those conflicts must be resolved and land tenure institutions strengthened. When forest related decision-making is unclear, authority and responsibility for protecting forests must be clarified.

We should also promote access of rural communities to land and forest resources, equitable benefit sharing, and indigenous peoples' rights. Policies, institutions and mechanisms that strengthen the resilience of local communities will be an essential element of pro-poor approaches to adaptation and mitigation.

Finally, I would like to use this occasion to let you know that Finland is doing its share to contribute to the financing needed for mitigation and adaptation. We have pledged 5 million US dollars to the World Bank's Forest Carbon Partnership Facility. We have also recently pledged 800.000,- euros to the Least Developed Country Fund and 400.000 euros to the Special Climate Change Fund under the Financial Mechanism of the Convention. These are additional to our annual contributions to the funds. We are also ready to support the process ahead to achieve a successful outcome in 2009.

Dear Colleagues,

We have entered the playing field like soccer players. There are two options. We can either fail and lose the game, or we can score goals and win. But what is exceptional is that there is only one team on the field. We all belong to the same team.

We now have to choose between these two options. We can either fail or we can score goals and make history here in Bali.

I prefer making history. And I hope that we all have the same preference.

Thank you for your attention.

KOKOUKSEN YHTEYDESSÄ ESIIN NOUSSEET MUUT ASIAT

Oheistilaisuudet

Ympäristöministeriö (Marrakech Task Force on Sustainable Buildings and Construction) järjesti perjantaina 7.12. kaksi rinnakkaistilaisuutta, joissa molemmissa painotettiin rakennussektorin suurta potentiaalia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä ja energiatehokkuuden lisäämisessä. Jatkossa on lähdettävä siitä, että rakennukset eivät kuluta energiaa vaan päinvastoin, ne voivat kustannustehokkaasti tuottaa energiaa jopa yli oman tarpeen. Kansallisten poliitikkojen tulee tukea tätä, mutta myös Kioton mekanismeja (CDM) on kehitettävä niin, että ne ottavat paremmin huomioon rakentamisen ja rakennusten ylläpidon erityispiirteet.

Päivätalaisuus järjestettiin yhdessä UNEPin SBCI:n (Sustainable Buildings and Construction Initiative) ja WBCSD EEB:n (World Business Council for Sustainable Development, Energy Efficiency in Buildings –hanke) kanssa. Iltapäivän tapahtuman järjestäjänä oli Suomen vetämä Marrakech-työryhmä, jonka toimintaa esiteltiin. Molemmissa tilaisuuksissa oli puhujana myös UNEP DTIE:n johtaja Sylvie Lemmet.

Balilla järjestetyt kauppaministereiden ja valtiovarainministereiden kokoukset

Markku Niinioja

Ilmastokokousten kanssa samanaikaisesti, mutta niistä erillään Balilla järjestettiin Indonesian kutsusta 8.-9.12.2007 kauppaministereiden kokous ja 10.-11.12.2007 valtiovarainministereiden kokous, johon osallistui myös kehitysyhteistyöstä vastaavia ministreitä. Kumpaankin kokoukseen osallistui runsaat 30 ministeriä sekä kauppaa ja rahoitusasioita hoitavia kansainvälisiä järjestöjä ja rahoituslaitoksia. Suomea molemmissa ministerikokouksissa edusti ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Paavo Väyrynen.

Kauppaministerikokous

Kauppaministerit totesivat kansainvälisellä kaupalla, kehityksellä ja ilmastonmuutoksella olevan liittymäkohtia, ja ministerit pitivät tärkeänä saada aikaan yhteen sovitettuja toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi niin että samalla turvataan kestävä kehitys. Ilmastonmuutoksen todettiin olevan ei pelkästään ympäristökysymys, vaan myös kehityskysymys, johon liittyy myös mahdollinen uhka turvallisuudelle. Kehitymaat ovat kaikkein haavoittuvimpia ilmastonmuutoksen vaikutuksille, mutta niillä on rajalliset resurssit ja tekninen kapasiteetti vastata ilmastonmuutoksen asettamaan haasteeseen.

Ministerit olivat huolissaan potentiaalisesta konfliktista, jonka ilmastonmuutoksen torjumistavoitteet voivat aiheuttaa, koska nimenomaan kehitymaat voisivat kärsiä mahdollisista kustannusvaikutuksista. Kokouksessa painotettiin tarvetta saada aikaan monenkeskinen konsensus ilmastonmuutoksen torjumisesta. Niin kauan kuin konsensusta ei ole, kauppajärjestelmä kohtaa erilaisia riskejä: kauppavirtojen mahdollisia vääristymiä, millä on diskriminoivia vaikutuksia. Tämä taas saattaa vaikuttaa erityisesti kehitysmaihin.

Ympäristömandaatti on jo osa Dohan kehitysagendaa. Balin kauppaministerikokouksessa katsottiin, että Dohan kierrokselta tulisi saada mahdollisimman pian menestyksellinen ja tasapainoinen tulos, ja näin voitaisiin päästä tuloksiin myös ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Balilla kauppaministereiden kesken aloitettua dialogia sovittiin jatkettavan, ja kokous suhtautui myönteisesti Suomen aloitteeseen siitä, että seurantakokouksissa pyrittäisiin saamaan aikaan vuoropuhelua taloudesta, kehityksestä ja kaupasta vastaavien ministereiden välille.

Valtiovarainministereiden kokous

Valtiovarainministereiden kokouksen tavoitteena oli aloittaa keskustelu ilmastonmuutoksesta: kohottaa tietoisuutta ilmastonmuutoksen aiheuttaman kehityshaasteen koosta ja vakavuudesta sekä saada aikaan keskustelua kansallisista ja kollektiivisista instrumenteista ja toimista, joita valtiovarainministereillä on käytössään ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa.

Ministerit totesivat, että kyseessä on myös taloudellisesti valtava globaali kehityshaaste. UNFCCC:n arvion mukaan tarvitaan 200 mrd dollarin lisäinvestoinnit joka vuosi. Tämä edellyttää vakaata investointi-ilmastoa ja taloudellisia signaaleja rohkaisemaan sellaisia sekä julkisia että yksityisiä investointeja, joilla on vaikutusta ilmastonmuutokseen.

Ministerit painottivat, että ilmastonmuutos on taloudellinen, kehitys- ja investointihaaste, ei pelkästään ympäristöhaaste. Kokouksen osanottajat pitivät tärkeänä, että valtiovarainministerit ottavat aktiivisemmän roolin ja integroivat ilmastonmuutuskysymykset kehityssuunnitteluun ja talouspolitiikkaan.

Kehitysmaiden edustajat totesivat, että niiden prioriteettina ovat kehitysagendat ja köyhyyden vähentäminen ja että ilmastonmuutoksen torjuntaan tarvitaan lisäresursseja. Kehittyneet maat ja kansainväliset rahoituslaitokset tukivat tätä näkökantaa.

Kokouksen osanottajat katsoivat, että yhteistyötä ilmastonmuutosasioissa tulee lisätä ja selvittää eri rahoitusinstrumenttien kehittämismahdollisuuksia. Puola ilmoitti halustaan isännöidä valtiovarainministereiden ilmastonmuutosta koskeva korkean tason tapahtuma seuraavan UNFCCC COP:n yhteydessä.

Maailmanpankin metsärahastoaloite FCPF

Karoliina Anttonen

Maailmanpankin metsähiilirahasto-aloite (Forest Carbon Partnership Facility) julkistettiin 11. joulukuuta Balilla. Aloitteen tarkoituksena on tukea kehitysmaita metsäkadon aiheuttamien hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä ja tuottaa verifioitua tietoa, kokemuksia ja malleja post Kioto-ilmastosopimuksen hiilensidontaan liittyvistä taloudellisista insentiveistä. Lisäksi rahasto edistää biodiversiteetin suojelua ja paikallisten ihmisten mahdollisuuksia hyödyntää kestävästi metsiä toimeentulonsa tueksi.

Metsähiilirahasto koostuu kahdesta alarahastosta: valmiusrahasto (Readiness Fund) ja hiilirahasto (Carbon Fund). Valmiusrahasto perustetaan kehitysyhteistyövaroilla ja sen tehtävänä on auttaa kehitysmaita vahvistamaan metsähallintoa ja luomaan hankkeita, jolla metsäkatoa voidaan vähentää ja metsäpinta-alaa lisätä. Hiilirahaston avulla käy-

dään kauppaa syntyvillä päästövähennyksillä. Rahastojen suunnitellaan aloittavan toimintansa keväällä 2008.

Rahaston koko on tällä hetkellä 160 MUSD. Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Väyrynen ilmoitti Suomen sijoittavan valmiusrahastoon viisi miljoonaa dollaria. Suomen rinnalla myös Hollanti, Ranska, Englanti, Tanska, Sveitsi, Saksa, Australia, Norja, Japani ja Sveitsi sekä varakas yhdysvaltalainen kansalaisjärjestö Nature Conservancy ilmoittivat tukevansa rahastoa.